National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 17 1980
NEWSPAPER ... DES ...

B103|c|14|5

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ESTO 80

Nr. 2 (2637) XXIX aastakäik

Teisipäeval, 8. jaanuaril 1980 — Tuesday, January 8, 1980

Üksiknumbri hind 45 centi

100.000 venelast pealetungil

Afganistanis toetavad ofensiivi tankid ja helikopterid

KABUL — Kuna välisriikide ajakirjanikel on tegutsemine Afganistanis keelatud, siis puuduvad täpsed andmed venelaste sealsete operatsioonide kohta ning teated on sageli üksteisele vastukäivad. Pakistani saabunud andmete kohaselt on venelased maa- ja õhuteed kaudu toimetanud Afganistani ligemale 100.000 sõdurit, kes on asunud antikommunistide vastupanupunkte vallutama, kasutades selleks lennuväe ja soomusmasinate abi. Saabunud informatsiooni põhjal on kaotused mõlemal poolel suured.

Hiinasse saabunud andmete kohaselt on venelased rakendanud mägises Afganistani kirde rajoonis 5000 langevarjurit, et likvideerida mägielanike vastupanu. Ägedad võitlused toimuvad ka Pakistani piirist 50 miili kaugusel asuvas Jalalabadis ja Khyber Pass'i ümbruses, mille kaudu Afganistani põgenikud saabuvad Pakistani.

Afganistanist saabunud vaatlejad nendivad, et venelased on teinud võitlusteks ilmselt hoolsaid ja põhjalikke ettevalmistusi ja arvestanud ka maastikuliste takistustega.

Kuna afganistani partisanide vastupanupesad asuvad mägedes, siis ründavad venelased neid kohti soomustatud helikopteritega, külvates tiheda kuulirahega üle kõik mäeküljed, kus asuvad partisanid. Partisanidel on raske ka endid paljal ja taimestikuta maastikul varjata ning nad kujunevad venelastele silmapaistvateks märklaudadeks.

Uueaasta esimesel päeval oli Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo kodus kaugelt üle saja eesti organisatsioonide esindaja teda tervitamas. Pildil konsul oma perekonna keskel, vasakult tütar Katrin, abikaasa Margot Heinsoo, I. Heinsoo ja poeg Thomas. Foto: Vaba Eestlane

Carter lõikab vene leivapätsi lühemaks

Ühendriigid alustavad majanduslikku survet N. Liidule

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter tegi teatavaks, et ta rakendab terve rea erilisi aktsioone N. Liidu vastu Afganistani okupeerimise puhul. Esmajoones vähendavad Ameerika Ühendriigid teravilja väljavedu N. Liitu 17 miljoni tonni võrra, kuid sellele lisaks piiratakse N. Liidu kalastamiseeliseid Ühendriikide vetes, tühistatakse terve rida lepinguid venelastele tööstusseadmete müümiseks, viivitatakse vastastikuse konsulaaresinduste laiendamisega N. Liidus ja Ühendriikides, hakatakse relvastama Pakistani ja plaanitsetakse isegi olümpiamängudest eemale jäämist.

Asjatundjate arvates on venelastele eriti tõsiseks löögiks teraviljamüügi vähendamine 17 miljoni tonni võrra, mis võib N. Liidus kaasa tuua tõsiseid probleeme toitlustamise alal.

Presidendi otsus on tekitanud tugeva vastukaja ka Ühendriikide põllumajanduse piirkondades, kus kritiseeritakse Carterit tema otsuse pärast ning selle küsimuse võivad teravalt päevakorrale tõsta Carteri vastaskandidaadid järgmistel presidendivalimistel, eeskätt Edward Kennedy. Enne oma otsuse tegemist oli presidendil kontakt ka Ottawaga, kust mainiti, et Kanada ei suurenda oma nisueksporti N. Liitu, et täita Ühendriikide ekspordi kärpimisega tekkinud tühemikku. Carteri aktsiooni lubas toetada ka Austraalia valitsus.

Pakistani võitlusvõime tugevdamiseks kavatseb Washington tihedat koostööd Hiinaga. Vastavate läbirääkimiste pidamiseks sõitis nädalavahetusel Hiinasse Ühendriikide kaitseminister Harold Brown, kes kohtab Hiina valitsuse ja sõjaväe juhtidega.

Ameeriklased on seni keelustanud relvade väljaveo Pakistani, kahtlustades Pakistani tuumapommide produtserimises, kuid nüüd on välispoliitiline olukord sellisel määral muutunud, et Pakistanile relvaabi andmine on kerkinud akuutselt päevakorrale.

N. Liidus on president Carteri sammudele reageeritud ilmse vihaga ning tembeldatud Carter külma sõja ülessoojendajaks, valetajaks ja sõjaõhutajaks. N. Liidu diplomaadid Liitunud Rahvaste Organisatsioonis mainivad, et Afganistani küsimuse üles tõstmine maailmaorganisatsioonis kujutab endast Afganistani sisemistesse asjadesse sekkumist. Üks N. Liidu diplomaat New Yorgis märkis Carteri otsuse kohta ülbelt: „Kui ta arvab, et paar leivapätsi takistavad meid oma territooriumi kaitsmast, siis teeb ta suure eksituse."

Julgeolekunõukogu nõuab venelaste lahkumist

NEW YORK — Liitunud Rahvaste Organisatsiooni julgeolekunõukogus oli nädalavahetusel arutusel N. Liidu okupatsioonijõudude sissetung Afganistani ja seisukoha võtmine selles küsimuses. Julgeolekunõukogule esitati resolutsioon, milles nõuti kõigi välisriikide sõjavägede kiiret ja tingimusteta väljatõmbamist Afganistanist ja anda sealsele rahvale võimalus valida vabalt endale valitsus ning majanduslik, poliitiline ja sotsiaalne süsteem. N. Liit vaidles ägedalt sellele resolutsioonile vastu ja kasutab selle tagasilükkamiseks tõenäoliselt oma veto õigust.

N. Liidu valitsus ja kommunistlik partei avaldasid Tassi kaudu oma vastuse president Carteri aktsioonidele N. Liidule surve avaldamiseks Afganistanist välja tõmbumiseks. Tass mainis president Carteri survevahendite rakendamise puhul,

et need ei muuda N. Liidu poliitikat Afganistanis ning toovad rohkem kahju Ühendriikide rahvale kui N. Liidule.

Poliitiliste vaatlejate hinnagul oli Tassi vastus oma iseloomult ülatuslikult tagasihoidlik ning hoidus sellest teravast toonist, millega Pravda varem Carterit oli rünnanud. Tass kinnitas, et Ühendriikide rahvas ei kiida heaks president Carteri sammusid, kuna ärilised tehingud N. Liiduga on kasulikud ameeriklastele.

Lõpuks mainis Tass üleolevalt ja irooniliselt, et kui Valge Maja loodab oma survevahenditega muuta N. Liidu välispoliitikat, siis on see lootusetu ettevõte.

Tühjade kätega tagasi

Ajatollah Khomeini ei võtnud vastu dr. Waldheimi

NEW YORK — Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär dr. Kurt Waldheim, kes viibis möödunud nädala lõpul Iraanis, et seal leida võimalusi pantvangidena kinnihoitavate ameeriklaste vabastamiseks, saabus New Yorki tagasi tühjade kätega. Tal oli nõupidamisi ja läbirääkimisi välisminister Sadegh Ghotbzadeh'ga, kuid diktaator Khomeini keeldus temaga kohtamisest. Välisministri väljendustest võib järeldada, et Iraani revolutsiooniline valitsus on jäänud kindlaks oma seniste seisukohtade juurde, et pantvangid vabastatakse alles siis kui shahh Iraani valitsusele välja antakse.

Dr. Kurt Waldheim tegi oma läbirääkimistel Iraani võimumeestele ja terroristidele suuri järeleandmisi kuna ta lubas Liitunud Rahvaste Organisatsioonis algatada shahhi süütegude uurimist inimõiguste rikkumisel.

Dr. Waldheimi väljendustest ei selgunud, millisel kujul see küsimus Liitunud Rahvaste Organisatsioonis üles tõstetakse kuid tõenäoliselt üritatakse selle plaaniga Ühendriikide ja Iraani vaheliste pinevate vahekordade leevendamist.

Dr. Waldheimi Teheranis viibimisel ajal toimusid seal järjekordselt suured Ühendriikide vastased demonstratsioonid. Demonstrandid üritasid ka dr. Waldheimi auto ründamist kui peasekretär sõitis kohalikule surnuaiale, et paigutada pärga revolutsiooni keerises surma saanud isikute hauale.

Dr. Waldheim andis autojuhile kiirelt korralduse surnuaialt lahkumiseks ja kihutas helikopteri juurde, mis toimetas ta linna tagasi.

Kanada katkestab sidemed Afganistaniga

OTTAWA — Kanada välisminister Flora MacDonald tegi teatavaks, et Kanada võtab kaalumisele teadusliku ja kultuurilise läbikäimise N. Liiduga seoses vene okupatsioonivägede sissetungimisega Afganistani. Peaminister Clark mainis, et Kanada ei anna Afganistani uuele kommunistlikule valitsusele oma tunnustust ning on ajutiselt katkestanud kahe abistamisprogrammi summade saatmise Afganistani. Kanada ei ole kaalunud Moskva olümpiamängudest osavõtmisest loobumist, kuna sellel ei ole tema arvates mingisugust tähtsust nõukogude aktsioonide pidurdamisel.

Maavärisemine Assoori saartel

LISSABON — Portugalile kuuluvatel Assoori saartel toimus möödunud nädalal tugev maavärisemine, mis nõudis 33 surmaohvrit, kuna üheksa isikut on kadunud. Tugevad võnked purustasid palju maju ja avalikke ehitusi, mille tulemusena ligemale 15.000 inimest on jäänud peavarjuta. Kõige suurem oli hävitustöö Sao Jorge saarel, kus 7000 inimest kaotasid oma eluasemed. Õnnetusohvrite abistamiseks on organiseeritud suurem aktsioon Torontos, kus elab suurel arvul Assooridelt saabunud portugali immigrante.

Saudi Araabia loobus olümpiamängudest

NEW YORK — Saudi Araabia tegi esimesena teatavaks, et ta loobub 1980. aasta olümpiamängudest Moskvas. Olümpiamängudest loobumise otsus tehti protestiks N. Liidu invasiooni vastu Afganistani. Ameerika Ühendriikides on president Carteri väide olümpiamängudest loobumiseks äratanud elavat huvi sportlikes ringkondades, kelle juhid väidavad, et sporti ei tohi segada poliitikaga. Ühendriikide valitsusel puuduvad võimupiirid Ühendriikide Olümpiakomitee mõjutamiseks Moskva olümpiaadist loobumiseks kuid valitsus võib keelustada viisade andmisest sportlastele ja spordihuvilistele N. Liitu minekuks.

N. Liidu vastane demonstratsioon Torontos

Toronto raekoja platsil toimus möödunud pühapäeval N. Liidu vastane meelealvaldus, mille eesmärgiks oli protesteerida punaarmee sissemarsi pärast Afganistani. Demonstratsioonist võtsid osa ungari vabadusvõitlejad, pakistanlased, afganistanlased ning teistest rahvustest antikommunistlikud grupid, kes põletasid kaks N. Liidu lippu ja diktaator Brezhnevi kuju.

Uus parempoolne valitsus Portugalis

LISSABON — Portugalis vannutati ametisse uus parempoolne valitsus, mille juhiks on peaminister Francisco Sa Carneiro. Sa Carneiro valitsus on kaheteistkümnes valitsus pärast revolutsiooni ning selle kõige tähtsamateks ülesanneteks on võidelda tööpuuduse ja inflatsiooni vastu. Uuel valitsusel on parlamendis absoluutne enamus, kuna valitsuse kontrolli alla kuulub parlamendi 250-nest kohast 128.

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

LOENGUD:

DR. ENDEL ARUJA
„Egiptuse vabrikutöölise pilguga ja kaameraga"
kolmap., 16. jaan. kell 7.30 õ.

*

DR. ROMAN TOI
„Koraali muusikalisest välimusest"
kolmap., 30. jaan. kell 7.30 õ.
TARTU INSTITUUT

wintario

3. jaanuaril peetud Wintario loterii loosimisel langesid neli 100.000-dollarilist peavõitu pileteile nr. 426698. Neli $25.000 võitu langesid pileteile nr. 149899, neli $25.000 pileteile nr. 569770, neli $25.000 pileteile nr. 499883 ja neli $25.000 pileteile nr. 516048. $1000 võitsid numbrid 99148, $100 numbrid 5990, $10 numbrid 027 ja tasuta piletiraamatu numbrid 55.

TEADAANNE

Toronto Eesti Ühispank on uuele süsteemile ülemineku tõttu suletud ESMASPÄEVAL, 21. JAANUARIL 1980

JUHATUS

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1980. aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3. Ont. M6J 2H2

Uus vägivallaoperatsioon

Ehkki N. Liidu punaarmee suurte jõududega teostatud sissetung Afganistani mõjus läänemaailmas rabava üllatusena, ei ole siin tegelikult tegemist spontaanse üksikaktsiooniga vaid N. Liidu kommunistliku rezhiimi plaanikindla imperialistliku vallutamispoliitikaga, mis haarab ühe maa teise järele oma haardesse ja suurendab Moskva kontrolli alla kuuluvaid alasid. Seda poliitikat ajas teatavasti teatavate edusammudega ja tagasilöökidega juba tsaaristlik Venemaa, kelle operatsioonid ei olnud aga kaugeltki nii rafineeritud ja rahvusvahelise kommunismi sildi taha varjatud nagu seda võime näha Venemaa praeguse juhtkonna juures.

Sedamööda kuidas maailmas õlivarud vähenevad ja kogu maailma õlijanused pilgud üha teravamalt kontsentreeruvad Kesk-Ida õliväljadele, võib märgata ka maailma suurriikide silmatorkavat manööverdamist õliriikides ja nende lähemas ümbruskonnas. Samal ajal kui Ühendriigid oma liitlastega on jäänud selles mängus tahaplaanile ja ei ole suutnud endale Kesk-Idas peale Iisraeli ja Egiptuse tugevaid liitlasi soetada, tõmbavad venelased oma piiramisrõnga Araabia poolsaare ümber üha koomale ja murravad vajaduse korral brutaalse jõuga maha need, kes jäävad neile teele ette ning ei ole valmis nendega koos töötama ja nende käskusid täitma.

Afganistani traagika seisab selles, et ta omab Kesk-Idas strateegiliselt väga tähtsa positsiooni, olles ühest küljest piirimaaks õlirikkale Iraanile kuid teisest küljest võimaldab põhjast tulnud vallutajatel jatkata läbi Pakistani oma teekonda lõunasse Araabia mere äärde. Sellega avaneks venelastel võimalus õlirikka Araabia poolsaare sisse piiramiseks idast ja lõunast, kuna lõunas on Moskval juba kindlad tugipunktid Lõuna-Jeemenis ja Etioopias.

Moskva lootis esialgu, et ta saab kogu Afganistani oma kontrolli alla kommunistliku riigipöördega, kuid venelaste poolt varem ametisse seatud kaks Afganistani presidenti Taraki ja Amin ei täitnud neile pandud lootusi ning asendati nüüd kolmanda Moskva-truu mehega, kelleks on Venemaal väljaõppe saanud kommunist Babrak Karmal. Sissetungijatele valmistavad ootamatult suuri raskusi muhamedi usku Afganistani mägielanikud, kes ei lepi kommunistliku korraga ja on alustanud võitlust kommunistliku rezhiimi vastu. Moskval tuli valida, kas tõmbuda tagasi ja jätta Afganistani tulevik kohalikule rahvale otsustada või tungida suuremate jõududega ja regulaararmee üksustega Afganistani ja okupeerida kogu maa. Kuna vallutamisteekonnale asunud Moskva ei saanud esiteks juba oma prestiižhi pärast taanduda ja teiseks oleks tal tulnud sellega loobuda ka oma grandioossetest vallutusplaanidest, siis otsustas ta Afganistani okupeerida.

See taktika ei ole uus. Seda on edukalt kasutatud juba Balti riikides ja pärast Teist maailmasõda Ungaris ja Tshehhoslovakkias. Moskva pole kunagi arvestanud teiste riikide seisukohatadega ja avaliku arvamise survega ning on alati oma vägivallategudega puhtalt välja tulnud. Läänemaailma reageerimine on olnud teatud määral kritiseeriv, kuid abitu, saamatu ja ilma kindla poliitikata. N. Liidu vastu ei ole rakendatud vajalikke survevahendeid vaid on selle asemele aetud leplikku detente poliitikat, andes sellega majanduslikult nõrkadel jalgadel kõikuvale N. Liidule mõjuvat tuge.

Mis saab Afganistani sündmuste puhul? Ühendriikide president Carter on deklareerinud, et Moskva kallaletung Afganistanile toob kaasa suhete halvenemise Ühendriikide ja N. Liidu vahel. Tõenäoliselt jääb SALT II kokkulepe Ühendriikide senatis kinnitamata ja Ühendriikide valitsus võtab kaalumisele teravilja müügi N. Liitu kuigi see võib kaasa tuua sisepoliitilisi komplikatsioone. Ühendriikide liitlastega läbirääkimistel on kaalumisel olnud ka Moskva olümpiamängude boikoteerimine ja venelastele krediitide piiramine. Kahtlemata on saabunud aeg, kus Moskva edasitungi pidurdamiseks tuleb vajalikke samme astuda, kuna ükskõikseks jäämine toob paratamatult kaasa uued vallutused ja maailma õlivarude venelaste kätte langemise. Muuseas on kõne all olnud ka küsimuse viimine Liitunud Rahvaste Organisatsiooni julgeolekunõukokku kuid see organisatsioon on osutunud juba ammu selliste küsimuste arutamisel impotentseks venelaste veto-õiguse tõttu.

Lähemad päevad peavad näitama, kas Afganistani sündmused ja Moskva uued vägivallateod äratavad läänemaailma üles oma senisest sügavast unest või andestatakse venelastele see afäär samuti nagu Balti riigid, Tshehhoslovakkia, Ungari, Angoola, Kuuba ja paljud teised väiksemad vallutamisoperatsioonid. Esmajoones peaksid läänerüigid loobuma Moskva olümpiamängudest, kuna need pidustused on mõeldud maailma nooruse sõbralikuks kokkutulekuks ja rahu viljelemiseks ning läänemaailm langeks moraalsest seisukohast lähtudes väga madalale tasemele kui ta pärast Afganistani okupeerimist käituks N. Liiduga kui omasuguse ja sõbraliku riigiga.

K.A.

„Meie vahel valitsevad ainult väikesed lahkarvamised."

Vaba maailm peab koonduma

Astudes vastu uuele aastakümnele võime nentida, et maailma poliitiline olukord on sama pingeline kui ta oli enne 2. maailmasõda. Tekkinud on uued voolud ja uued diktaatorid. Elamisruumi saavutamise asemel püütakse kindlustada õlivarusid ja majanduslikku stabiilsust.

Üks, mis on jäänud samaks on maailma kommunism, juhitud Moskvast, mille sihiks on alistada kõik maailma rahvad ning riigid ja muuta nad oma orjadeks.

Eesti ja teised Balti vabariigid on juba ligi 40 aastat olnud pantvangideks, samuti nagu 50 USA diplomaati on Teheranis seotud kätest ja jalgadest.

Vaba maailm peab koonduma, et võidelda kõigi olemasolevate relvadega kommunismi levimise vastu.

Aastavahetusel mõtleme oma vangistatud rahvale ja eesti poliitilistele vangidele, kellede n.n. kuritegu on seisnud selles, et nad on julgenud rääkida vabaduse mõttest oma rahvale.

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu mõtleb aastal 1980 eriti poliitilistele vangidele ja kutsub kaasa igat kaasmaalast vabas maailmas toetama võitlust Eesti ja poliitiliste vangide vabastamise eest. Kandku meie ühtekuuluvuse vaim ja vabaduse tahe!

Heade uueaasta soovidega

ÜLEMAAILMSE EESTI KESKNÕUKOGU JUHATUS

Murmansk NATO märklauaks

Venelased kardavad Lääne-Euroopasse toodavaid uusi rakette

TAMPERE (AL) — Koola poolsaar ja nõukogude tugikohad on saanud muuseas märklauaks uutele tuumarakettidele, mida NATO-riigid on otsustanud võtta kasutusele Lääne-Euroopa kaitseks. N. Liit on näinud selles otsest ähvardust senisele venelaste ülevõimule ja pannud käima tugeva vastupropaganda, kasutades selleks kõike võimalikke vahendeid.

Soome ajakirjanik Steffan Testi külastas koos teiste ajakirjanikega Murmanskit ja küsitles seal kohaliku kompartei sekretäri Vladimir Ptitsõni rakettide asjus.

Viimane vastas, et nad on teadlikud, et NATO on otsustanud moderniseerida oma kaitset Euroopas uute tuumarelvadega, mis tähendab ähvardust maailmale.

Kuid venelased omistavat suurt tähelepanu oma maa piiride kaitsmisele, kuna nad on õppinud II maailmasõja kogemusist.

Koola poolsaarel ja selle peakeskusel Murmanskil on suur strateegiline tähtsus N. Liidule. Mõnede teadete kohaselt on poolsaarel ja selle läheduses olevail aladel üle 30 kinnist tuumarelvastustugikohta ja suurel määral transporteeritavaid tulistamisaluseid, muuhulgas SS-20 tuumarelvadele.

N. Liidu ajakirjanik Juri Komissarov kirjutas Soomes elavat tähelepanu äratanud artiklis, et NATO-raketid on suunatud just Murmanskisse.

Ta väitis, et sellised NATO raketid võiksid lennata üle Rootsi ja Soome territooriumide ning soovitas, et Rootsi ja Soome tegutseksid aktiivsemalt NATO tuumarelvastuse varustuse vastu.

V. Ptitsõn ütles siiski, et ta ei ole pettunud Rootsi ja Soome vähesest protesteerimisest kuna relvastumise vähendamine on kõikide riikide asi, ega riitaks kui ainult Rootsi ja Soome seda teeksid.

Kuid Murmanski piirkonna kompartei esimene sekretär ei ole lugenud Komissarovi Soomes avaldatud artiklit, et NATO eesmärgiks on Murmansk, sest seda artiklit ei ole avaldatud N. Liidus ega pole nimetatud ka NATO relvastumise vastu suunatud kampaanias, mida alustas Brezhnev Ida-Berliinis, lubades Ida-Euroopast välja tõmmata 20.000 sõdurit ja 1000 tanki, millest mõned ka propagandaks meedias näidati.

Kui Ptitsõnilt küsiti, kas tema arvates uus NATO-rakettide paigutus Euroopasse ähvardab Murmanski piirkonda rohkem kui muud N. Liitu, kuna poolsaar on eriti tähtis sõjastrateegiliselt, siis ütleb venelane, et ta sõjalistele küsimustele ei vasta.

Kuid ta ei teadnud nimetada ka ühtki piirkonna sõjalist esindajat, kes võiks sellele strateegilisele küsimusele vastata.

Koola poolsaart ja selle sõjalist tähendust puudutavad andmed on N. Liidus eriti salajased. Murmanski piirkonna inimesed ei tea vähimatki, et nad oleksid lääne relvade märklauaks.

Nii vastas sellekohasele küsimusele 51-aastane kahe lapse isa Aleksander Sonin, kes töötab Murmanskis sadamatöölisena, et ta on jälginud NATO-rakettide üle antud uudiseid nõukogude ajalehtedes ja satelliidi vahendusel Murmanskisse tulevaist N. Liidu televisiooni uudiste-saateist. Kuid ta ei usu, et Murmansk oleks mingiks märklauaks, ega pole seda kuulnud räägitavat. Tema 48-aastane abikaasa Irina on igasuguste rakettide vastu, olgu need idas või läänes, kuna on eelmise sõja ajal palju kannatanud.

Koola poolsaarest on saanud turismiala soomlastele, rootslastele ja norralastele, keda oodatakse kuni 6000 aastas Murmanskisse.

Kui 40 ajakirjanikule idast ja läänest näidati eksportsadamat ja selle tegevust, siis ei lubatud ühelgi neist kaamerat kaasa võtta.

Rahvusvaheline kalender Eesti osaga

Christian Solidarity International väljaandel ilmus ingliskeelne seinakalender, milles oktoobrikuu leht on pühendatud Eestile.

Eesti osas on esiküljel värvifoto, mis kujutab Toompealt vaadet üle Tallinna vanalinna, tagafoonil Oleviste kirik. Tagaküljel on lühiülevaade Eestist, milles on mainitud Eesti okupeerimine N. Liidu poolt ning antakse kokkuvõtlik ülevaade usu tagakiusamisest Eestis. Näitena mainitakse kaht eestlast — Sulev Ustavit ja Ivan Nikkoneni, kes usuliste veendumuste pärast paigutati vaimuhaiglasse. Kirjutise juures on ka Nikkoneni pilt. Väljatõstetuna on lisatud KGB majori Valdur Timuski väljendus: „Usuvabadus tähendab isiku vabastamist usust kõikvõimalike vahenditega." Eesti osa koostamiseks on kasutatud peapiiskop Konrad Veemi materjale.

Teistel kuulehtedel on kokkuvõtted Salvadori, islami, Ida-Saksamaa, Lõuna-Korea, Bulgaaria, India, Etioopia, Tshehhoslovakkia, Lõuna-Aafrika, Brasiilia ja Vietnami kohta. Pildi allkirjad ja kuuning-nädalapäevade nimed on neljas keeles.

VES

Eestlasi N. Liidu sõprusrongiga Soomes

TAMPERE — Tampere noortele saabus külalisteks N. Liidust sõprusrongiga Tallinna ja Leningradi piirkonna noori, 29. novembril korraldati Tamperes Hervanna vabaaja-keskuses sõprusõhtu soome noortega.

Agronoomide programm ESTO-l

Eelleleva suve ESTO-80 pidustuste puhul plaanitsevad ka agronoomid oma programmi. See on kolmandaks eesti agronoomide globaalseks kohtumiseks Toronto (1972) ja Baltimore'i (1976) järel ning ürituse kohapealseks korraldajaks on seekord Eesti Agronoomide Selts Rootsis.

Esialgselt on üritused plaanitsetud kas esmaspäevale, 7. või kolmapäevale, 9. juulile. Kuid see aeg võib muutuda pärast üldise kava ja suurte ürituste täpsustamist.

EAS kaalutleb agronoomide kava korraldada Uppsalas (tunni raudteesõidu kaugusel Stokholmist), kus põllumajandusülikoolis on palju nägemisväärset ning sobivaid kohti koosolekute pidamiseks vihma ning ilusa ilmaga. Lisaks seltskondlikule osale ning põllumajandusülikooliga tutvumisele on kavatsus korraldada laudkonnavestlus taludite suurusratsionaliseerimise küsimusis, kus esindajad eri mandreilt ja maadelt valgustaksid probleemi oma asukohamaa arengutendentside ja agraarpoliitika taustal. Naisperele on kavas oma programm ajaks, mil mehed arutavad igavamaid asju.

EAS Rootsis soovib kava viimistlemiseks teada, kes agronoomide üritustest osa võtta kavatsevad ning eriti, millal nad kohale saabuvad. Kanadast ESTO-le sõitjail palutakse sellest teatada agr. Alb. Irsile, 132 Humbercrest Blvd., Toronto, Ont. M6S 4L3.

Kommentaarid

Torontos ilmub Metsaülikooli ringkondade väljaandel publikatsioon „Aja Kiri", mis on mõeldud nooremale generatsioonile oma mõtete ja seisukohtade avaldamiseks ning eesti rahvusgrupi elu vaatlemiseks ja analüüsimiseks. Publikatsioonis leidub sageli siiraid eneseotsimise katsetusi ja uute radikaalsemate seisukohtade esile toomisi, mis on teises miljöös üleskasvanud nooremate generatsioonide juures arusaadavad ja mõistetavad. Kuid selle kõrval on seal aga ka selliseid vaatlusi ja arutlusi, milledega on raske leppida, kuna need baseeruvad ilmselt kirjutaja-vaatleja ebaküpsusel ja teatud elunähete hindamisel valejärelduste tegemisel.

Nii ilmub viimases „Aja Kirja" nr. 4 numbris T. Peter Parki artikkel „Vabadusvõitlus või tõusiklus", milles vaadeldakse meie vanema generatsiooni vabadusvõitluslikke aktsioone ning katsutakse selgitada, miks noorem generatsioon ja asukohamaade rahvad sageli ei lähe kaasa meie vanemate generatsioonide algatustega ja üritustega kodumaal elavate eestlaste elu kergendamiseks ning nende põhiliste õiguste taastamiseks.

Käesolevate ridade piiratud ulatus ei võimalda kogu artiklit põhjalikult analüüsida, kuid kommentaaride autor peab siiski vajalikuks mõnele Parki väidetele tähelepanu juhtida. Nii näiteks võib T. P. Parki kirjutisest välja lugeda etteheidet vanemale generatsioonile, et selle tahe ei olevat „puhas Eesti vabastamise tahe ja leppimatus nõukogude diktatuuriga", vaid see omavat erivärvingu eelarvamusliku suhtumise tõttu vene rahvasse. Autor katsub äärieveeri mööda kinnitada, et meie teeme venelastele liiga kui meie neid vihkame ja peame sakslasi paremateks venelastest kuigi näiteks Euroopas võideldi sama vihaga sakslaste vastu kui meie võitlesime venelaste vastu.

Selliste väidete esitamisel tundub, et T. P. Park ei ole endale mõningaid lihtsaid asju selgeks teinud või libiseb neist sihilikult mööda. Igale eestlasele — ka nooremale — peaks olema teada, et tuhandeid eestlasi ei viinud Siberisse surema sakslased vaid seda tegid venelased, samuti peaks „Aja Kirja" artikli autorile teada olema, et vene okupatsioonijõud viibivad praegu Eestis ning et venelased moodustavad Eestis valitseva ja eestlasi rõhuva klassi. Miks ei võiks meie Venemaalt sissetunginud võimumehi „asiaatideks" ja „mongoliteks" nimetada kui Inglismaal ja Prantsusmaal tembeldati saksa okupatsioonijõudusid „hunnideks"? T. P. Park läheb lõpuks venelaste ja eestlaste vahekordade arutlemisel päris libedale kui ta oletab, et eestlased vihkavad venelasi eestlaskonnas tekkinud „tõusiku-kompleksi" pärast.

Omamoodi loogikaga ja järeldustega tuleb T. Peter Park ka avalikkuse ette kui ta oma artiklis väidab, et tavaline eestlane kaitseb kirglikult oma ainuõiget elustiili, mis rõhutab kõva tööd, ausust, enesest lugupidamist ja korralikkust. Autor leiab, et ülemkeskkihi ameeriklane võib sellistes seisukohtades haista sallimatuse, fanatismi, kultuurivaesuse ja „babittismi" hõngu ning osa Põhja-Ameerika ja Lääne-Euroopa haritlaskonnast tundvat meie kiivistunud seisukohtade üle piinlikkust. Kahtlemata võib leiduda siinsel mandril üksikuid inimesi, kes ironiseerivad eestlaste töökuse ja teiste positiivsete iseloomuomaduste üle, kuid T. Peter Park ei saa kuidagi eitada, et just nende omaduste tõttu on meie rahvusgrupp nii Ühendriikides kui ka Kanadas eriti hinnatud, kui ta seda seni pole kuulnud, siis võiks tal soovitada ringi käia lahtiste silmadega ja avatud kõrvadega.

Kui T. Peter Park soovitab väliseesti „vabadusvõitlust" (tema paneb selle sõna jutumärkidesse) vabastada tõusiklusest ja sotsiaalse „ressentimentist" hallastist, siis

(Järg lk. 3)

2 vangi Eestis vabaks

Balti apellile alla kirjutanud Mart Niklus teatas telegrammiga Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse esimehele Ants Kipparile, et Mati Kiirend ja Artjom Jushkevitsh vabastati Tallinna keskvanglast neljapäeval, 13. detsembril.

Mati Kiirend ja Artjom Jushkevitsh arreteeriti KGB poolt 13. dets. 1974 ja mõisteti okupatsioonivõimu poolt lavastatud Tallinna protsessil 31. oktoobril 1975, eesti rahvale enesemääramisõiguse ja inimõiguste taotlemise pärast viieks aastaks sunnitööle.

Samas protsessis kuueks aastaks süüdi mõistetud Kalju Mätikul ja Sergei Soltatovil jääb istuda vene sunnitöölaagrites Permis ja Mordvas veel üks aasta.

EPL

VALVEARST NÄDALALÕPUL

12. ja 13. jaan. dr. H. Tari, tel. 922-3824.

19. ja 20. jaan. dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

Üleskutse Gustav Adolfi Gümnaasiumi endistele õpilastele

Asjasel Gustav Adolfi Gümnaasiumi endiste õpilaste nõupidamisel Rootsis otsustati koondada endisi õpilasi, kes õppisid Nikolai Gümnaasiumis, Tallinna Poeglaste Humanitaargümnaasiumis, Gustav Adolfi Progümnaasiumis, Reaalkoolis ja Gümnaasiumis. Eesmärgiks on ühine gustav-adolflaste kokkutulek Stokholmis ühenduses ESTO-80-ga.

Ülalnimetatud nõupidamisel otsustati alustada ettevalmistustega Gustav Adolfi Gümnaasiumi 350. a. juubeli tähistamiseks 1981. a. Kavas on 1931. a. ilmunud kooli ajaloo uustrükk ja koolivendade koosviibimine. Endistel õpilastel palutakse teatada omad aadressid: Dots. Kuno Thomasson, Box 559, S-751 22 Uppsala 1, Sweden.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

soovitaksime omalt poolt tal tutvuneda põhjalikumalt ja sügavamalt eesti ajalooga, eesti minevikuga ja meie rahva hoiakut kujundavate teguritega, millest tal praegu ilmselt ei piisa analüüsiva artikli kirjutamiseks.

*

Ameerika Ühendriikides on arusaamad praeguse Teherani pantvangide küsimuse vaatlemisel ja analüüsimisel väga mitmesugused, mis raskendab presidendil ja valitsusel ühise kindla hoiaku kujundamist. Raskusi ei valmista siin mitte ainult mõned naiivsed poliitikud ja ajakirjanikud, vaid isegi vaimulikud, kelledel olukorra hindamisel ei ole kindlaid põhilisi ega loogilisi seisukohti.

Kujukaks näiteks on nende vaimulikkude seisukohad, keda Iraani terroristid lubasid jõuluõhtul Teheranis terroristide valduses olevas saatkonnahoones pantvange külastada. Nii mainisid kolm vaimulikku pärast oma külaskäiku ajakirjanikele, et pantvangide kriisi põhjused on kahepoolsed — selles olevat ühest küljest süüdi ajatollah Khomeini oma pooldajatega kuid teisest küljest ka Ühendriikide president Carter ja ameerika rahvas. Vaimulikud arvavad, et Khomeini ei taipa ameeriklaste suurt viha seoses pantvangide võtmisega ning Carter omakorda ei saa aru sellest vihkamisest, mida iraani elanikud tunnevad välismaale põgenenud endise valitseja shahhi vastu. Toronto „Star'i" korrespondent Teheranis Haroon Siddiqui kinnitab neid vaimulike seisukohti esitades, et need kujutavad endist kõige paremat analüüsi praeguse pantvangide kriisi põhjuste analüüsimisel.

Meile tundub, et selliste süüdistustega ja „analüüsiga" esinevad vaimulikud kas lihtsalt ei oska olukorrale õigest seisukohast läheneda või tahavad kogu probleemi Khomeini terrorivalitsuse huvides juhtida valedele roobastele. Vaimulikud ei taipa, et shahhi usurpaatorlik valitsemissüsteem ja Ühendriikide saatkonnaametnike vangistamine on kaks iseasja, milledel ei ole midagi ühist. Süütute inimeste vangistamine, nende kõigi rahvusvaheliste seaduste vastaselt kinni hoidmine ja nende vaimne piinamine ei ole kuidagi seotud shahhi vägivallategudega, millede lahendamine ja selgitamine peab käima oma rada ja mida ei saa ajada süütute inimeste piinamisega ega nende ähvardamisega. Kui Ühendriikide vaimulikud peavad vajalikuks neid kahte asja omavahel siduda ja sellega pantvangide võtmist kaudselt õigustada, siis peab kahjuks konstateerima, et sellise käitumisega teenivad nad Iraani fanaatikute terrorirezhiimi ja nende jõulureisist Teherani oli pantvangidele rohkem kahju kui kasu.

AMI

T.E. Baptisti kirikus toimus 23. detsembril jõululaulude õhtu, mis peeti küünlavalgusel. Pildil koguduse noortekoor Charles Kipperi juhatusel laulmas, paremal klaveri juures saatja Imbi Medri.

Foto: Ilme Lillevars

64 eesti lippu Stokholmi liikluskeskustesse

ESTO-80 büroo rakendatud täies ulatuses käiku

STOKHOLM — „Vaba Eestlase" eelmises numbris avaldasime ESTO-80 peakomitee esimehe Richard Norvelli informatsiooni pidustuste eeltööde kohta ja kirjeldasime mitmesuguseid takistusi, millede võitmiseks peakomitee on teinud suuri ja õnnestunud pingutusi. Allpool anname R. Norvelli andmetel edasi informatsiooni, mis käsitab mitmesuguseid ESTO-80 detaile ja administratsioonilisi küsimusi.

Nii mainib R. Norvell, et rahvuslippude tellimised on leidnud head kõlapinda ja lippe on tellitud rohkel arvul. Need on pidustuste ajal ESTO kasutada ning ostjatele jagatakse need välja pärast pidustusi. Lippude vaderiteks on hakanud üle 30 organisatsiooni ning nende arv suureneb pidevalt.

Selline soe suhtumine lippude aktsiooni laseb oletada, et korraldajatel on võmalik kõigis tähtsamates Stokholmi keskustes heisata suured sini-mustvalged lipud.

Linnavalitsuselt on saadud nõusolek 64 lipuvarda ülesseadmiseks, millede eest linnavalitsusele tuleb maksta ca 100 dollarit tükist. Lipu hinnaks on kalkuleeritud umbes 50 dollarit.

Rongkäik läbi Stokholmi toimub reedel, 11. juulil algusega kell 10 hommikul. Sel kellaajal on linnas liiklus suur ja rongkäik peaks äratama üldist tähelepanu, eriti kui võtta arvesse, et see siirdub läbi südalinna tänavate.

Piletite müük on läinud käiku ja avamispäeval tekkis ostmisel isegi saba. Esimesel päeval müüdi pileteid ca 12.000 dollari eest ning elav piletite müük jatkus järgmistel päevadel ja nädalatel.

Piletite eelmüügi blanketid on saadetud välja kõigi maade ESTO-80 komiteedele, kes neid rahvale tutvustavad.

Siinjuures on siiski probleemiks, et paljud peolised ei sõida Stokholmi ühislendudega ja need võivad jääda ilma vajaliku informatsioonita. Seda informatsiooni loodetakse siiski levitada ajakirjanduse kaudu.

ESTO-80 peakomitee on püüdnud hankida endale Rootsis viibivate eestlaste aadressid. Rootsi rahvaloenduse keskusest telliti raali abil kõigi Eestis sündinud eestlaste aadressid ning saadeti neile Eesti Päevalehe ESTO-80 lisa. See on esmakordseks juhtumiks Rootsis kus kõik eestlased sel teel üles otsitakse.

Varem pole seda tehtud sel lihtsal põhjusel, et aadresside tellimine läheb liiga kalliks maksma.

ESTO-80 puhul otsustati siiski see operatsioon läbi viia. Kogutud andmed kinnitavad üllatuslikult, et eestlaste arv on mitmes väiksemas keskuses suurem kui seda seni arvestati. Stokholmi ja Göteborgi eestlaste aadressid on veel selgumata ja arvestuste kohaselt elab seal kaks kolmandikku Rootsi eestlastest.

ESTO-80 büroo on nüüd rakendatud täies ulatuses käiku. See on mehitatud ideelisel alusel töötavate inimestega ning keegi neist ei saa centigi tasu.

Büroojuhatajaks on pensionile siirdunud Leo Karupää, kellel on suur hulk abilisi.

Büroo asub Eesti Maja alumisel korrusel ja selle kasutuses on kolm telefoni.

Momendil koosneb ESTO-80 peakomitee koosseisus 47 isikut, kui aga võtta arvesse kõiki peakomitee toimkondades seotud inimesi, on ainuüksi A sektsioonis ca 250 inimest, kuna B ja C sektsioonid on väiksemad. Peale selle töötavad ESTO kohalikud komiteed erilinnades ja ka väljaspool Rootsit.

Eesti ajakirjandus on suhtunud väga positiivselt ESTO-80 eeltöödesse, väljaarvatud Stokholmis ilmuv „Välis Eesti".

Kokkuvõttes võiks ütelda, et nüüd oleme välja jõudnud ettevalmistavast staadiumist ning oleme asunud konkreetselt kõigi probleemide lahendamisele.

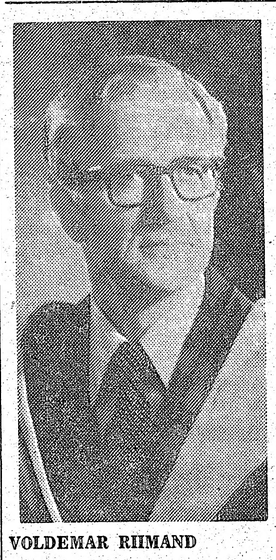

VOLDEMAR RIIMAND

lõpetas möödunud septembrikuu lõpul Torontos York University Atkinson College'i BA kraadiga poliitiliste teaduste erialal. Töö kõrvalt stuudiumi alustamine ja bakalaureuse kraadi saavutamise ajendiks oli V. Riimandil, kes möödunud suvel sai 56 aastaseks, rohkem teaduslik uudishimu kui kogutud teadmiste rakendamise vajadus elukutselises tegevuses. Õhtukursuste tõttu pidi ta paratamatult tagasi tõmbuma Hamiltoni ühiskondlikust tegevusest, kus ta enne ülikooli astumist oli olnud kolm „aega" Hamiltoni Eesti Seltsi esimees, oli kuulunud kuus aastat Hamiltoni Esimese Luteriusu Koguduse nõukokku ja olnud ühel korral selle esimeheks ning olnud üks aasta kohaliku Skaudisõprade Seltsi esimees. Akadeemiliselt kuulub üliõpilasselts Liivi-kasse.

Soomlaste aastaraamat 1980

Pärast pikemat vaheaega ilmus jälle Kanada soomlastele oma kalender-aastaraamat „Kanadan Suomalaisen Vuosikirja 1980". Selle on toimetanud Kristi ja Walter Heidman. 64-leheküljelises tähtraamatus on väga rikkalikult mitmesuguseid kirjutusi ja andmeid, mis igale inimesele siinses ühiskonnas on vajalikud. Kalendris selgub ka kuivõrd palju on soomlastel ärisid ja ettevõtteid Kanadas. Soomlasi on Kanadas 70.000; juba 1880 tulid esimesed soomlased Kanadasse Ühendriikidest ja Alaskast, praegu on soomlastel väga palju oma organisatsioone üle Kanada.

Lõpuks on kalendris toiduretsepte, mõõtude tabelid ja isegi nootidega soome rahvuslikke laule. Kalender on saadaval ka eesti äridest.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Metsajõulupuu Lättemäel

MONTREAL (VE) — Pühapäeval, 30. detsembril toimus Montreali eestlaste suve- ja talikodukohas Lättemäel metsajõulupuu, millest peale kohalike inimeste oli osavõtjaid ka Washingtonist, Halifaxist ja Torontost.

Juba keskpäeval avati sündmus lipuheiskamisega. Kuni hämardumiseni kasutati aega, kus Endel Ruberg õpetas noortele külmutustehnilist akvarellide tegemist, kus eriti hoolas oli Linda Kukk.

Hämardumisel pandi kuusel küünlad põlema, lauldi jõulukoraali. Toomas Altosaar luges jõuluevangeeliumi ja Heino Altosaar pidas lühikese jõulumeditatsiooni, mille järel lauldi „Neil karjastel väljal".

Lõpuks pidas E. Ruberg palve Eesti eest. Ta pöördus Suure Looja poole, saates tervituse ja tahte Läänemere kallastele esivanemate maale, et seal püsiks kindel usk oma rahva vabadusesse. Pärast palvust lauldi Eesti hümni palvesalm.

Lipu langetamisega meenutati vaikselt ka neid, keda enam ei olnud elavate hulgas, kui vanemskaut T. Altosaar ja gaid Linda Kukk langetasid pikkamisi metsajõulupuule kaasa elanud Eesti lipu.

Pärast viibiti H. Altosaare tares, vesteldi ja söödi perenaise pakutud hapukapsaid.

Eesti arheoloog avastab Saskatchewanis minevikku

Dr. Urve Linnamäe tööst Saskatooni ajalehes

Saskatooni ajaleht „Star-Phoenix" avaldas oma 13. oktoobri numbris pooleleheküljelise artikli „Saskatoon sitting on archeological treasure chest" (Saskatoon istub arheoloogilisel aaretekirstul). Kaheveerulisel fotol on Saskatooni arheoloog dr. Urve Linnamäe, hoides oma ees piisoni kolpa, mis võivat olla ühelt ammu väljasurnud liigilt.

Artikli autor Chris Mushka kirjutab, et Saksatoon istub ühel veel avamata kullakaevandusel — rikkalikel eelajaloolisil jäänuseil, millised võivad rääkida palju algupäraste inimeste elust neil Põhja-Ameerika väljakuil.

Väga vähe on teada inimtõu algusest selles piirkonnas,

kuna jääliustikud, mis kujundasid South Saskatchewani jõe, hävitasid kõik tundemärgid samaaegselt, kui nad edasi tungisid ja siis jälle 20.000 aasta eest tagasi tõmbusid.

Kuid noor jõgi, mis sigitas ja toetas elu, on üks parim arheoloogiline indikaator.

Arheoloog Ernie Walker ütles, et esemeid nagu kivikildusid, savinõude kildusid ja odaotsi võib leida peaaegu igast jõeäärsest august. Kui kaevati alust Diefenbakeri keskuse hoonele, leiti mitmeid selletaolisi jäänuseid. Peab olema kannatlik ja teadma, mida otsida, ütles Saskatchewani ülikooli arheoloogia teaduskonna lõpetaja ja nüüdne Texase ülikoolis doktoritööd tegev noor arheoloog.

Sel suvel kolmest üliõpilasest koosnev töögrupp, kes sai toetussumma Young Canada Works summadest 1978, tegid 320 ruutmiilisel pindalal esialgse uurimuse.

Linnas ja selle ümbruskonnas nad lokaliseerisid umbes 100 kohta, milles juba maapinnal võis otsustada, et seal võib teha arheoloogilisi avastusi.

Praegu katalogiseeritakse seniseid leidusi, mis antakse linnanõukogule, et see hoiduks uute ehituste rajamisega hävitamast arheoloogilisi sidemeid möödunuga.

Hiljuti andsid E. Walker koos Saskatchewani ülikooli arheoloogia professori dr. Urve Linnamäega intervjuu, nõustudes et Saskatchewanis võiks leida kuni 20.000 aasta vanuseid asustuspaiku.

Dr. U. Linnamäe ütles, et arheoloogia osakond asutati ülikooli juurde alles 1964 ja on veel praegugi ulatuselt väike. Ta ütles, et palju oleks ruumi uurimustele, aga ükski provints ei taha toetada kaevamisi.

„Meie probleem Saskatchewanis on, et me ei tea veel, kui palju asustuspaiku võib olla, sest seni on väga vähe tehtud.

Me veel ei tea mis meie varamud on," ütles dr. U. Linnamäe.

Provintsi ulatusega uurimused on teostatud teistes Kanada provintsides, aga ta kahtleb, et Saskatchewanis võiks leida raha selle unistuse täitmiseks. Siiski, Linnamäe näeks paremaid Heritage Act eeskirju, millega kaitstakse asustuskohti, kus on võimalik teha eelajaloolisi uurimusi.

Pärast 1975. aastat, kui see akt maksma pandi, on töö seisma jäänud. Linnamäe arvab,

et valitsus peaks panema üles vastavad sildid mõnesse arheoloogiliselt tähendusrikkasse kohta, mis teeks maa-alade omanikud teadlikuks, et see maa peaks jääma puutumata.

Mõned arheoloogid on pannud oma lootused Meewasin River Valley Authorityle ja dr. U. Linnamäe loodab, et võib-olla saadakse kunagi raha tõsisemaks kaevamiseks. Mainitud organisatsioon kontrollib saja-aastast plaani South Saskatchewan jõe kallastel Beaver Creekist lõunas kuni Clarksboro Crossing punktini põhjas, et 80 kilomeetri ulatusega vahemaal arheoloogilisi uurimusi teostada.

● Eesti Filatelistide Ühing Rootsis pühitses 5. detsembril Stokholmis oma 25. aasta juubelit koosviibimisega Eesti Majas.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____ 19 ____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

ÕNNETU SURMA LÄBI LAHKUNUD MEIE ARMAST EMA, VANAEMA JA ÕDE

MARIA RUUKHOLM'i

mälestavad sügavas leinas

POEG perekonnaga Mississaugas
TÜTAR perekonnaga Torontos
ÕED perekondadega Eestis

Muld mälestust matta ei jõua!

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

OSKAR A. TAMM'e

leinavad kurbuses perekonnad

ARNOLD NESTRA
OLEG HOLTS

KAUAAEGSET TÖÖKAASLAST

ERICH LUNTER'it

mälestab leinas

ESTO CONSTRUCTION CO. LTD.

SÜGAVAS LEINAS MÄLESTAME KALLIST SÕPRA JA SUGULAST,
ÕNUPOEGA

EDGAR LEPIK'ut

ja

ÕNUTÜTART

HELMI RANNAMEES't

OSKAR LEPIK abikaasaga
OSVALD RUMBERG abikaasaga
ALIIDE TÖRVA abikaasaga

HEAD SÕPRA

AUGUST KIVISTIK'ku

mälestavad leinas

A. AASMA abikaasaga
A. ALTOSAAR abikaasaga
M. JÄÄGER abikaasaga
O. JÜRISSON abikaasaga
V. TAMMEMÄGI

SURMA LÄBI LAHKUNUD KALLIST ONU

KARL SAAR't

leinab

Puhka rahus!

ANTS perekonnaga

ARMAST

HENRY MILLER'it

mälestavad leinas

MARIE NEUMANN
BORIS ja OLGA TESNOV
LEMBIT ja MARA PÜTSEP

ARMAST VILISTLAST

JOHN OSTRAT'i

sündinud 6. detsembril 1901 Tallinnas
surnud 18. detsembril 1979 San Franciscos

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

Puhka rahus EOLL'i vanematekogu liige

JOHN OSTRAT

Mälestab leinas

EESTI ORGANISATSIOONIDE LIIT LÄÄNERANNIKUL

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBILIIGET

MARIA RUUKHOLM'i

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

ÕNNETU SURMA LÄBI LAHKUNUD

MARIA RUUKHOLM'i

sündinud 1904 Eestis
surnud 26. detsembril Kanadas

mäletavad kurbuses

Puhka rahus
Maria!

MARTA ja JOANN LELU

OMA ARMAST KAASVÕITLEJAT

PEETER KUTSAR'it

surnud 1. detsembril 1979 Sydney's, Austraalias

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON SAKALA

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ⊕ 489-8002

John Ostrati matus San Franciscos

SAN FRANCISCO — San Francisco Eesti Vabadusristi kandja, esimeste Lääneranniku Eesti Päevade peakorraldaja, San Francisco tuntud seltskonnategelase, mitme organisatsiooni asutajaliikme ja eelkõige rahvusliku tegevuse majandusliku toetaja ning sadadele eestlastele tööandja John Ostrati matus leidis aset 21. detsembril Anderson Funeral Home'is rohkearvulise eestlaste pere ja ameeriklastest ärisõprade osavõtul.

Puusärgi ümber oli neli sinimust-valge lindiga pärga. Auvalves seisid korporatsioon Vironia liikmed, Ameerika tähelipu kõrvale oli paigutatud San Francisco Eesti Seltsi lipp.

Leinateenistuse pidas abipraost Karl Lipping inglise keeles, asetades kirstule kodumaalt toodud mulda. See oli ligemale sajale kohal viibinud ameeriklasele meeldejääävaks elamuseks. Leinateenistust kaunistas San Francisco Eesti Segakoor kolme lauluga Paul Maidre juhatusel.

Järelhüüde inglise keeles ütles kadunu lapsepõlve ja Eesti Vabadussõja aegne sõber kol. Valfried Gutman.

Lõuna-Floridast

Lõuna-Florida Eestlaste Koondise korraldusel toimus 16. dets. Hollywoodis jõuluõhtu pühitsemine koos rakenduskunsti esemete näituse ja müügiga. Jõuluõhtu avas koondise esimees H. Hinno, jõuluvanaks oli A. Lilleorg, kes oskas elevuse esile kutsuda noortes ja luua muheda meeleolu vanades. Laste hulgast esinesid Eikki Martinson, Martin Uuse, Thomas Hinno, Riki ja Veronika Riismaa. Duett kolme-aastase Riki ja viieaastase Veronika poolt kutsus esile kauakestva aplausi.

Täiskasvanuist esinesid: A. Liivoja trompetil, H. Kõiv klaveril, lauluga trio — I. Maldur, L. Szeliga ja A. Põldmets ja soologa N. Allik.

Näitusel oli esindatud 15 rakenduskunstnikku. Oli näha uusi menetlusi ja huvitavaid ideid.

Jõuluõhtust võttis osa rekordiline arv rahvuskaaslasi — oli inimesi Austraaliast, Rootsist ja mujalt ülemeremaadelt. Meeleolu oli ülev. Ei puudunud jõuluvorstid ja muud eestipärased jõulutoidud. Toitlustusel aitasid kaasa prouad M. Lembit, A. Koppel, L. Hõlpus ja F. Hinno.

*

Lõuna-Florida kogeb käesoleval talvel erakorraliselt elavat turismihooaega. Selle põhjuseks võib olla külm talve põhjas ja ka asjaolu, et dollari väärtuse langus teeb talvitamise mõnel Kariibi mere saarel liiga kulukaks. Sellele aga lisanduvad Lõuna-Ameerika ja Euroopa turistid, kes samuti on avastanud, et dollari kurss on neile väga soodsaks kujunenud ja nii on Florida koos oma atraktsioonidega muutunud paljudele üheks populaarsemaks talvepuhkuse veetmise kohaks. Ja seda mitte ainult muulastele vaid ka eestlastele.

*

Lõuna-Florida Eestlaste Koondis teeb ettevalmistusi väärikaks E.V. aastapäeva pühitsemiseks. Kuna juba möödunud aastal oli aastapäeval üle 250 inimese, milline rahvahulk täitis Shriner Klubi suure saali, siis üüriti nüüd ka saali avar kõrvalruum.

Aastapäeva pühitsemine algab aktusega 24. veebruaril kell 4 p.l. Shriner Klubi asub Hollywoodis, 2900 Taylor St.

Teadaanne pensionäridele

Järjekordne klubi koosviibimine kohvilauaga toimub neljapäeval, 17. jaan. algusega kell 2.30 Eesti Maja suures saalis, millest klubi liikmeid külalistega palume osa võtta.

JUHATUS

Otsitakse URVE VIST'i, sündinud Saar ja RAIMUND VIST'i, elasid Tartus, hiljem Inglismaal. Otsib:
Hans Pirk
Wensenbacken
2000 Hamburg 67, W.-Germany

⊙ Eesti vanema põlve kunstnik Richard Kiwit elab Lääne-Saksamaal Kornwestheimis Jakob Sigle vanadekodus. 10. nov. korraldati seal lahtiste-uste-päev, näitamaks mida seeniorid võivad teha. Selle ürituse raames oli ka R. Kiwiti tööde näitus, kus talle varutud suuremas ruumis oli väljapandud 70 tööd, enamus 1978/79 valminud looming. Vaatamata oma 91-aastasele vanusele, ta töötab pidevalt jõukohaselt ja nõudmine tema töödele on elav.

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
34 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 13. jaanuaril kell 11 hommikul. Solistid: Heidi Klamas, Sarah Pihel ja Evi Valge. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul.

EVANGELISATSIOONI TEENISTUS kolmapäeval, 16. jaanuaril kell 7 õhtul. Kõneleb nõukogu liige Kalju Kaur.

PEETRI KOGUDUSE NÕUKOGU AMETISSE ÕNNISTAMINE pühapäeval, 20. jaanuaril kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino koor Charles Kipperi juhatusel.

Eelteade: Pühapäeval, 20. jaan. kell 5 p.l. koguduse naisringi korraldusel kõneleb dr. Leo Kann, chiropractor, film. Kaastegev stud. Peter Ambos, kohvilaud. Pääse $3.—.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Neljapäeval, 17. jaanuaril kell 6.30 õ. ÕHTU-JUMALATEENISTUS. Kõneleb õp. Olaf Mägis, Ameerika Ühendriikidest.

Pühapäeval, 20. jaan. kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS ja pühapäevakool.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus: 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 20. jaan. kell 3 p.l. ARMULAUA JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel.

Jumalateenistusele järgneb koguduse juhatuse koosolek.

Leeriõpilased palutakse registreerida koguduse vaimuliku juures.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 8—8.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 13. jaan. kell 10 homm. pühapäevakool, kell 11 JUMALATEENISTUS. Tervitab kog. nõukogu, solist A. Kaups. Kell 6 õ. ALLIANSS PALVENÄDALA LÕPUÕHTU, kõneleb E. Toompuu, segakoor.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 13. jaan. jumalateenistus kell 4 p.l. Eelneb piiblitund kell 3 p.

Pühap., 20. jaan. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

Leeritundidega alustatakse teisipäeval, 15. jaan. kell 7—8.30 õ. kirikus. Palume selleks ajaks kõik leerilapsed registreerida õpetaja juures, tel. kirikus 923-5172, kodus 656-5248.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laupäeval, 12. jaan. kell 7.30 õhtul vabakirikute allianss palvenädala palvekoosolek.

Pühapäeval, 13. jaan. kell 1.45 p.l. pühapäevakool, kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur.. Laulab naiskoor.

Teisipäeval, 15. jaan. kell 7 õhtul PALVEÕHTU.

ALLIANSS PALVENÄDALA lõpu jumalateenistus T.E. Baptisti kirikus pühap. 13. jaan. kell 6 õ. Kõneleb E. Toompuu, laulab segakoor.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
462 Jones Ave., Toronto 6, Ont
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 13. jaan. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad: A. Alfred oma reisimuljetest Aafrikas ja jutl. E. Saraoja. Laulab segakoor. Issanda surma mälestamine.

TÄNUAVALDUS

Olen tänulik Jumalale, kes on annud mulle armuaega, tervist ja elu, et jõudsin 70-dasse eluaastasse.

Armsad eesti kogudused, keda ma Kristuse sõna ja Jumala armu kuulutamisega teenin, on austanud mind mu 70 aasta sünnipäeva tähistamisega ja mulle rõõmu valmistanud kinkidega.

Avaldan tänu EELK Buffalo Pauluse kogudusele, EELK Thunder Bay kogudusele ja EELK Chicago I Reformatsiooni kogudusele kallihinnaliste kingituste ja kinkeümbrikute eest. Samuti tänan Rochesteri eestlasi kinkeümbriku eest.

Avaldan tänu Eesti Rahvuskomitee esimehele Juhan Simonsonile, eesti peapiiskopile Konrad Veemile, eesti piiskopile Karl Raudseppale, praost A. Hinnole, prof.dr. A. Võõbusele, pastor O. Gnadenteichile ja kõikidele ametivendadele, sõpradele ja koguduseliikmetele Ameerika Ühendriikides, Kanadas ja Rootsis, kes mind oma õnnesoovidega on tervitanud ja mind oma kinkidega on rõõmustanud ja austanud minu 70 aasta sünnipäeva puhul.

Teile tänulik
pastor JOHAN TERAS

Majanduslik blokaad Iraani vastu ebapraktiline

Asjatundjad kalkuleerivad, et see ei anna loodetud tulemusi

NEW YORK — Pärast Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri ebaõnnestunud reisi Teherani on maailmaorganisatsioonis päevakorrale kerkinud majanduslike sanktsioonide rakendamine Iraani vastu. Diplomaatilistes ringkondades arvatakse, et nendele sanktsioonidele võib tekkida maailmaorganisatsioonis väga suur vastuseis ja isegi sel juhul kui neid õnnestub rakendada, et avalda need mitmesugustel põhjustel soovitud tulemusi.

On tundemärke, mis lasevad oletada, et sanktsioonide rakendamise puhul kujuneb Iraani suuremaks varustajaks N. Liit, kes võib kaupasid ja toiduaineid toimetada tarbe korral ka salaja üle piiri Iraani.

N. Liidust voolab juba praegu raudteed kaudu Iraani suurtes kogustes tarbekaupasid.

Erapooletud vaatlejad Teheranis kalkuleerivad, et venelased ostavad maailmaturul üles kõik toiduained ja tarbekaubad, mis neile kätte satuvad ja müüvad need suurte vahekasudega edasi Iraanile.

Paljud diplomaadid ja eksperdid on veendunud, et majandusliku blokaadi tihe rakendamine on praktiliselt võimatu ja alati leidub auke, millede kasutamisel on võimalik blokaadi kitsendustest mööda hiilida.

Rodeesia vastu rakendati majanduslikke sanktsioone mitu aastat kuid need ei avaldanud soovitud mõju, kuna Rodeesiat abistas Lõuna-Aafrika.

Iraanil oma suurte õlivarude juures ei peaks olema mingisuguseid takistusi oma elanikkonna varustamiseks vajalike toiduainetega ja elutarvetega.

Arvatakse, et Ühendriigid ei saa Iraanile survet avaldada ka toiduainete ekspordi lõpetamisega Iraani. Iraan oli varematel aastatel suur Ühendriikide teravilja ostja ning tõi 80 protsenti oma tervavilja impordist Ameerikat. Nüüd on aga Iraan suurendanud oma nisuostusid Austraaliast ning saab Austraaliast ja Uus-Meremaalt ka lihatooteid.

Kõigele muule lisaks leitakse veel, et Ühendriikide majanduslik blokaad Iraani vastu ässitab ameeriklaste vastu ka need iraanlased, kes seni on jäänud ameeriklaste sõpradeks või erapooletuks.

Viha ameeriklaste vastu võib jääda püsima ka veel siis kui Khomeini oma pooldajatega on saadetud ajaloo kolikambrisse.

Avo Kittask laulab Torontos ja Edmontonis

Toronto teatri ja muusikaelus on üheks enam muusikaliseks kui teatrialaliseks sündmuseks „Opera in Contcert", kus viimastel aastatel on toodud esile mitme tuntud ooperi muusikaline külg, ehkki nende osades on esinenud tuntud ooperilauljad.

Tänavu toimub Stuart Hamiltoni juhatusel järjekordne ooper-kontsert 20. ja 21. jaan., mil St. Lawrence Centre Town Hall'is esitatakse kaks Ravel'i lühiooperit, „L'Heure Espagnole" ja „L'Enfant et Les Sortiléges". Teiste hulgas on üheks lauljaks bariton Avo Kittask, kes laulab esimeses Ramiro osa ja teises esitab mitmeid osi. Etendused toimuvad pühapäeval kell 2 p.l. ja esmaspäeval kell 8 õ.

A. Kittask on olnud möödunud sügisel seotud Kanada ooperitegevusega. Ta oli kaastegelaseks Winnipegis Manitoba Opera Association poolt lavastatud Verdi ooperis „La Traviata", kus ta laulis Germonti osa. Winnipegis toimusid etendusesd Manitoba Theatre Centrum'is. A. Kittask ütleb, et see oli tal teistkordne Winnipegi külastamine, kuna esimest korda laulis ta seal Manitoba 100-aastasel juubelil, kui Toronto Eesti Meeskoor oli kutsutud laulma. Seekord anti neli ooperietendust.

Kohe päev pärast „Opera in Concert" esinemist sõidab ta Edmontoni, kus ta on kaastegev Messanet'i ooperis „Manon", lauldes selles De Bretigny osa. Ka seal on veebruari alul ettenähtud neli etendust. Korraldajaks on Edmonton Opera Association. A. Kittask märgib, et tal oleks hea meel, kui kohalikud eestlased, kelle arv seal viimasel ajal on jõudsasti kasvamas, tuleksid sel puhul tema laulu kuulma.

Kuid ka Cosmopolitan Opera Company tegevus pole seisnud. Eeltööd on käinud kahe lühema ooperi ettevalmistamisel ja 27. ja 29. märtsil esitatakse Mascagni „Cavalleria Rusticana" ja Leoncavallo „Pagliacci". Seekord toimuvad etendused E. Johnson Building tearisaalis.

Cosmopolitan Opera Company'l on ettenähtud ka kontsert Vana Andrese kirikus, kuid selle kava pole veel kindlaks kujunenud.

Geislingeni endised õpilased plaanitsevad kokkutulekut

Chicago lähistel, Arlington Heights, Ill., kohtusid endised Geislingeni Eesti Gümnaasiumi õpilased Astrid Teder-Jaanson, Lore Kirs-Mikkan ja Ülo Prima. Arutati võimalusi kontakti loomiseks endiste õpilaste ja õpetajatega.

Kuna Chicago on transpordisõlmpunktiks Ameerikas, siis tekkis idee korraldada GEG'i kokkutulek 1981. a. suve lõpul, ilusas ja mugavas Chicago Eesti Majas. Sinna on võimalik ja kerge tulla igaltpoolt üle USA ja Kanada. Ka on Chicago Eesti Maja läheduses suur Marriot-Lincolnshire resorthotell, kus võimalik ööbida ning seal leidub tegevust ka perekonnaliikmeile. Seal on teater, võimla, ujula, mänguruumid, restoranid jne.

Ülevaate saamiseks palutakse huviosalisil astuda ühendusse Astrid Teder-Jaanson'iga, 1411 South Kaspar, Arlington Heights, Ill., 60005, või Ülo Prima, 511 Caranetta Drive, Lakewood, N.J. 08701 ning avaldada oma soove ja ideesid selle ürituse korraldamiseks. Juhul, kui on küllaldaselt huvi, siis saab kohtumine teoks.

KOOLIVENNAD-ÕED

Eesti soost ohvitseridele

Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas korraldab reedel, 25. jaanuaril kell 7 õ. omavahelise sõprusõhtu Governer General Horse Guard ohvitseride kasiinos Denison armories, 3621 Dufferin Ave. (401 ja Wilsoni vahel). Tutvunetakse kohaliku Kanada reservüksuse õppeeskadroniga. Kõik eesti soost ohvitserid teretulnud.

Naisterahvast vajatakse
ABILISEKS-SELTSILISEKS
üksiku naise majas avara majutuse võimalusega. Juhuslik kerge töö, sobiv pensionärile või töötajale. Tel. 769-1988

KUSTA MERELAHT
Teile on teateid Eestist. Palun helistage VABA EESTLASELE, tel. 364-7675 või kirjutage, P.O. Box 70, Toronto, Ont. M6J 3M7

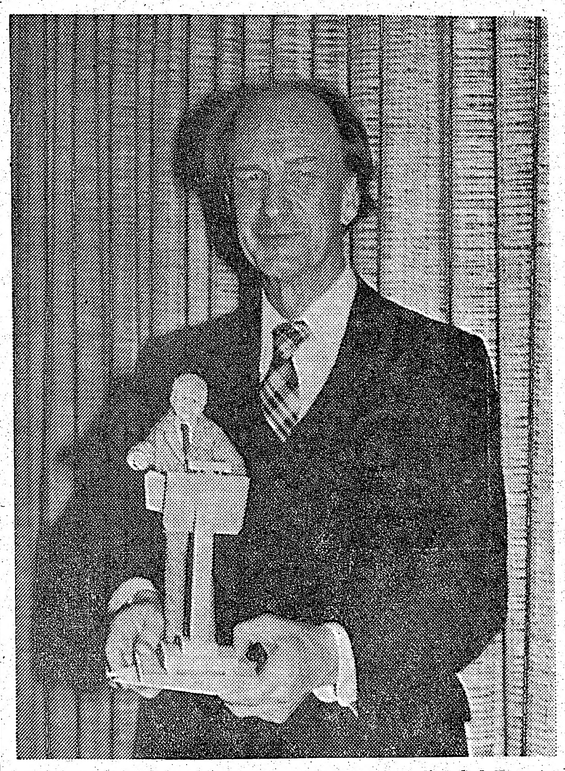

Pastor Kaljo Raid sai oma 25-aastase ametijuubeli puhul Toronto Eesti Baptisti koguduselt kingituseks kuuekuulise puhkuse, mida ta kasutab maailmas reisimiseks. Ta oli kolm esimest nädalat Rootsis, kus ta käis mööda Rootsit, alates põhjas Uppsalaga ja lõpetades Göteborgiga, jutlustades sealsete eestlaste keskusis. Selle kõrval mängis ta tshellot Tartu Ülikooli 60. aasta juubeliaktusel Stokholmis, kus teiseks esinejaks oli Alfred Pisuke viiulil.
Enne jõule jõudis ta Torontosse, et oma kodukirikus olla pühade ajal ja lahkus 29. detsembril uuesti Lõuna-Ameerikasse oma puhkusereisi jätkamiseks. Ta sõitis kõigepealt Brasiiliasse, sealt ta sõidab edasi Argentiinasse, kavatsedes teha vahepeatuse ka Paraguays. Kuigi see on nimeliselt puhkusreis, kasutab ta neid sõitusid kohalikele eestlastele ususõnumi viimiseks, olles juba ammugi oodatud sealsete usklike kodudes.
Pildil Kaljo Raid oma hiljutise juubeli puhul talle kingitud jutlusta- ja skulptuuriga. Foto: Ilme Lillevars

Ooperilauljal Avo Kittaskil oli uusaasta uudiseks laulmine „Opera in Concert" puhul ja esinemine Edmontoni ooperis. Pildil vasakult „Vaba Eestlase" peatoimetaja Karl Arro ja laulja Avo Kittask. Foto: Vaba Eestlane

Abel Lee kunstikommentaar:

Ants Reigo - noor „printmaker"

Ingliskeelne mõiste graafilistele kunstnikele on „printmaker" ja nende loominguline lõpp-produkt on print, millel vististi puudub tänapäevane eestikeelne mõiste. Tuntuim, kuigi kohmakas on graafiline leht. Graafiliste kunstnike omavaheliseks mõisteks on ikka olnud äratõmme, vihjates traditsioonilistele tehnikatele, millede suurmeister oli Eduard Wiiralt.

Käesoleva lühikese vaatluse piiridesse ei mahu kuidagi graafiliste tehnikate kirjeldamine, millede hulka kuulub ka üks viimaseid — siiditrükk, silkskriin ehk serigraaf. See erineb traditsioonilisest tehnikaist, sest tal puudub plaadipind ning just vastupidisena reproduktsioon tekib sümboolselt kirjeldatuna võrgu kaudu, millest värvi läbi läheb.

Ants Reigo on 30-aastane noor eesti kunstnik, maalija ja printmaker, kelle kuus serigraafilist kompositsiooni olid näitusel Aggregation Gallery's (83 Front St. East) osana näitusest „Five Printmakers", kuid kellel on praegu teoksil nii maalide kui ka printide ühemehenäitus Halifaxis, mis on olnud edukas müükide poolest. Reigo kavatseb puht kujutavkunstilist karjääri ning vaadates kaua ja kriitiliselt tema graafikat, soovime temale parimat edu, sest resultaat on tehnilise oskuse, hoolikuse ja kannatlikkusega saavutatud.

See on ehitatud tugevale realistlikule joonistusoskusele ning värvi tonaalsuse tundele. Stiililt tundub ja lähidasim olevat illusionismile, milles kunstniku eesmärk on luua nii lähedane kui võimalik illusioon reaalsusest, nii öelda fotograafiline realiteet. Hädaoht selles stiilis on, et kunstnik muutub elavaks kaameraks, pannes rõhu ainult reaalsuse tehnilisele imiteerimisele ning ei leia võimalust nähtavaks teha oma isiksust, emotsiooni ja loomingufilosoofiat.

Reigol on siiski aega seda arendada, kuid momendil on ta tähelepanu ainult objekti kirjeldamiseks suunatud ja nõudlikult tehniline. Tema äratõmbed Aggregation Gallery's on nummertatud 40-st kuni 75-ni produtseeritud kunstniku oma siiditrükis. Kasutatud on 6—10 siidiraami ehk skriini, kus iga värv saab käsitsi eelmaalitud ja sellest skriin valmistatud lisandina varemtrükitule.

Reigo kasutab lubipaistvaid värve, mis mitmevärvi ületrükina annavad lisatoonisid, mis samal ajal nõuab tehniliselt ka värvi valmistamisel täielikku nägemuslikku kontrolli lõpp-produkti suhtes. Kanada tuntuim sellelaadiline printmaker on Ken Danby, kes valmistab 100—200-lehelisi äratõmbeid, ülireaalseid kompositsioone, kasutades selleks kuni 40 skriini.

Nagu näeme on üks niisugune print suure ja kannatliku töö lõppprodukt. Eestlastest tuntuim kunstnik siiditrüki alal on Rutt Tulving, kes on loonud. dekoratiivseid, poeetiliselt sümboolseid, isiklikult looming filosoofilisi kompositsioone.

Käesolevale vaatlejale on huvitav juba varem äramärgitud tähelepanek, et kui Vassili Kandinsky 70 aastat tagasi vabastas värvi ja vormi tuntud objektide kirjeldamisest, andes neile iseseisvuse loomingu elementidena, on nad tormanud ajatuna ja horisondituna teadusele ja tehnikale kaasa igas maailmaruumi suunas. Kahe generatsiooni järele pöördub kunstnike tähelepanu peaaegu uudishimulikuna ja ennastkontrollivana tagasi teda ümbritsevate detailfaktide juurde. Ei oleks üllatav kui see tähelepanu muutuks mikroskoopiliselt uurivaks. See nähtus on siiski tõenäoliselt ajutine. Inimvaimsed muutumised kajastuvad otsekohe igas loomingus. Hetkel näib olevat stabiliseeruv seisak.

Ants Reigo on sellise meeleolu kirjeldaja. Tema vaikesed interijöörse olemusega nagu juhuslikud vaatlused toanurkades või metsas dramaatikata okstealustes tüvevaikuses on süvenenud ja kontsentreeritud, hea tehnilise oskusega muutunud reaalillusiooni loovateks printideks, milliseid ilma tehnilise protseduuri tundmata võiks pidada filter-fotoproduktideks. Jääme ootama Reigo edaspidist loomingut.

Reigo esineb ka ühe kunstnikuna Scarboro raekojas toimuval Eesti Kunstide Keskuse poolt korraldataval eesti kunstnike ühisnäitusel, mis on avatud kogu jaanuarikuu jooksul.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

SPORT

Maieklubil uus rändauhind

Lembit Joselin kinkis Toronto Eesti Maleklubile uue rändauhinna „Male Entsüklopeedia". See auhind annetatakse esmakordselt jaanuarikuu maleturniiri võitjale. Võitja kohustus on auhinda kaitsta igal järgneval turniiril.

Tänu L. Joselini energiilisele organiseerimisele on maleklubi tegevus elavnenud kuid klubi vajab sekretäri, kelle ülesandeks oleks maleõhtute korraldamine. Kõiki asjahuvilisi palutakse ühendusse astuda klubi esimehe A. Musteliga.

Detsembrikuu ESTO-80 treeningturniiri võitis järjekordselt Jaak Järve saades kuus võitu seitsmest võimalikus. Teiseks tuli A. Kõresaar (5 p.). Kohtadele 3—5 L. Joselin, A. Mustel ja V. Puna (kõik 4 p.). Osavõtjatena olid kohal veel J. Swallon, P. Smulen ja V. Pikkand.

Aeg.

Lumepuudus takistab treeningut

Erakordselt soe ja lumevaene detsember ei võimalda Lõuna-Ontarios suusatajatel korralikult treenida. Isegi lumevöös asuvas Horseshoe Valley's on golfiväljakud jälle haljad ja pühadevahelised treeninglaagrid on kõik tühistatud.

Laupäeval, 22. dets. peeti Medonte Mountain'is siiski sooja ja vihmase ilmaga kuu alul sadanud lumest järelejäänud radadel L. Ontario esimesed katsevõistlused. Eestlastest tuli vanemate poiste klassi võitjaks Allan Mägi. Võistlusklassis tuli teiseks rohkem jalgratturina tuntud Martin Vellend. Vend Robert unustas numbri peale panemata ja diskvalifitseeriti.

Maie Pulsti edu kergejõustikus Saksamaal

Septembri lõpus toimusid Wattenscheidis saksa noorte meeskondade esivõistlused, kus seltsidest tuli esikohale uue Saksa rekordiga „DSC Düsseldorf 99". Selles meeskonnas võistleb ka eestlanna Maie Pulst, kes ka seekord kuulus võidukasse võistkonda nii viievõistluses kui ka seltsidevahelises üldkokkuvõttes. M. Pulst tõukas kuuli 13.00 m ja heitis ketast 39.98 m.

Tema teistest tänavustest tulemustest on märkida Essenis tehtud kettaheide 44.36, mis on tema isiklikuks tipptulemuseks. Samal võistlusel tõukas ta kuuli 13.13 m, jäädes mõlema tagajärjega kolmandale kohale.

Juuni lõpul toimunud saksa noorte esivõistlustel Münchenis saavutas Maie kuulis kolmanda koha isikliku rekordiga 13.39 m.

Kallid kuldmedalid Lake Placidis

LAKE PLACID — Maailmakuulsale kalliskivideärile Tiffany Co-le on suureks kergenduseks, et Lake Placid olümpiamedalid ei ole puhtast kullast. Igasse kuldmedali tuleb nimelt ainult 8—9 grammi kulda, kuid juba seegi hulk tõstab praeguse kullahinna juures Tiffany kulusid vähemalt 5000 dollari võrra.

Nimelt on Tiffany Co. teinud kokkuleppe medalite valmistamiseks ja kavatseb igal juhul kokkuleppest kinni pidada ja valmistada kuldmedalid kunagi kokkulepitud 223.75-dollarilise hinnaga tükist. Kokkuleppes kuulub medalite juurde karbid ja lindid, samuti graveerimine, kuna igale kuldmedalile tuleb võitja nimi tema oma keeles.

Varem tehtud kokkulepe näib muutuvat Tiffanyle kallimaks, sest kulla hind on pidevalt tõusnud ja alles praegu ollakse nende valmistamisel. Vajalik kuld osteti Lõuna-Aafrikast, kes ise rassipoliitika tõttu ei saa võistlusist osa võtta.

Medali ühel poolel on olümpiatõrvikut hoidev käsi ja võistluste asukoht Whiteface Mountain, tekst XIII talvemängud, viis olümpiarõngast. Teisel poolel on männioks kolme käbiga, sõnad „Lake Placid 1980" ja selle juurde on jäetud ruumi võitja nimele.

Spordimärkmikust

Jaapani lahtistel vibulaskemeistrivõistlustel ületas olümpiavõitja Darrell Pace 23 silmaga itaallasele Giancarlo Ferrarile kuuluva FITA-1 harjutuse maailmarekordi (1318).

*

Itaalia naiskergejõustiklased püstitasid hooaja lõpul veel kaks rahvusrekordit: Margherite Gargano jooksis 3000 m ajaga 8.51,4 ja 20-aastane Fausta Quintavalla viskas oda 59.14.

*

Soome kiiruisutajate avavõistlusel üllatas 500 m distantsil hooaja alguse kohta silmapaistva 39,2 sekundiga 18-aastane Jukka Alaluoko. Ka Kari Hujanen uisutas selle distantsi alla 40 sekundiga, saades 39,8. 1000 m võitis Alaluoko ajaga 1.21,5 ja 3000 m Jouko Salakka ajaga 4.23,6.

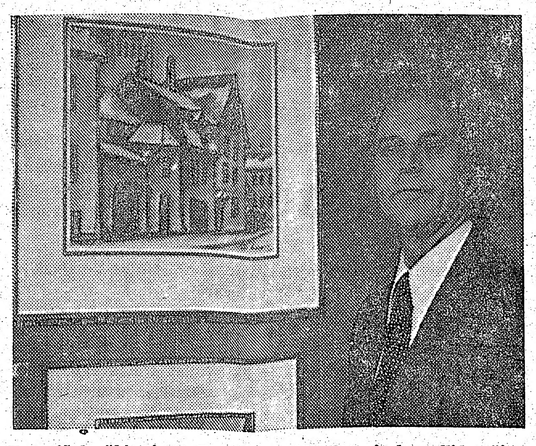

Enne jõulupühi toimus Torontos Peeter Kaupsi akvarellide näitus. Pildil kunstnik oma uuema töö kõrval.

Varasügisene „World Literature Today"

Möödunud aasta varasügise „World Literature" number on pühendatud tänapäeva ühe tuntuima prantsuse luuletaja Yves Bonnefoy vaatlemiseks. Tutvustavale osale, mille juhatab sisse toimetaja Ivar Ivask järgnevad 14 esseed, mis analüüsivad ja käsitlevad prantsuse tänapäeva ja II maailmasõjajärgse ajastu luuletajat Bonnefoy'd. Oklahoma ülikooli juures toimus möödunud kevadel (6.—7. aprillil) Bonnefoy konverents sellele eelneva seminariga. Mahukas ajakirjanumber avaldabki tekste Bonnefoy enese ja teiste poolt konverentsil esitatud loenguist. Bonnefoy oli tuttav ka eesti kirjandusteadlase Alexander Aspeliga.

Soome-ugri ja balti keelte rubriigis vaatleb Victor Terras Jaan Krossi viimast romaani „Keisri hull" (1978). Romaanis käsitletakse Liivimaa aadliku Timotheos Eberhard von Block'i (1787—1836) elu, kes oli peaaegu kümme aastat vangis Vene tsaar Alexander I uue põhiseaduse koostamise eest. Kirjanik on kasutanud arvukalt audentseid ajaloolisi fakte ja dokumente. Romaani tegevus on nähtud jutustaja silmade läbi, kelle vanemad oli eesti pärisorjad, kuna Block oli ise abielus eesti orjatüdrukuga. Romaanis sel 19. sajandi dissidendil, keda mitte keegi ei mõista, on teatud paralleelsust käesoleva aastakümne dissitentlikule tegevusele. V. Terras peab J. Krossi üheks meie parimaks stiilimeistriks eesti proosas, kes meil kunagi on olnud, olles selle kõrval ka tõsine, mõteterikas romaanikirjanik.

Teiseks vaatleb Juta Kõvamees-Kitching Minni Nurme luuletuskogu „Pilvede pisarad tärkamisse" (1978), kelle lühikesed, sageli pealkirjata luuletused väljendavad sigitavaid mõtteid, sisemist välkvalgust, mis esitavad hetkelist päevakohast tunnetust, inimese iseloomus oleva hea ja kurja vahelisi sisevõitlusi, inimese kannatusi surmahirmus, aga õitsemist armastuse soojuses ja päikese kuumuses. Seoses noorusmälestustega on piibellikke ja usulisi reflekse. Ettekujutuslikkuse orginaalsus ja väljenduse ladusus tunnistavad Nurme poeetilist annet.

Kolmandaks Ilmar Mikiver vaatleb peamiselt lühivormi meistrina tuntud Arvo Valtoni mahukat romaani „Tee lõpmatuse teise otsa" (1978). Kirjaniku aineks on Tshingis Khaani tee maailmavõimuks, mil on vaatamata oma 800-aastasele vahemaale palju paralleele hilisemale idast tulnud Stalinile. Valton pole siiski ajaloolane, vaid vaatleb suurvõimu kasvamisprotsessi, seades vastamisi Tshingis Khaanile Chang Chun'i, hiina suure õpetaja Tao. Praegu saab paralleeli tõmmata taoismi ja stalinismi vahel. Lõpmatuse teine ots on seal, kus vastupidised pooled kohtuvad. Valton aga ei kirjelda seda kohtumist, vaid teekonda selleni. Valton on andnud eesti kirjandusele ühe omapärase, ulatuslikuma filosoofilise romaani.

Ajakirjas on veel Astrid Ivaski retsensioon läti luuletaja Maris Chaklaisi värsikogule ja V. Terras vaatleb Heino Puhveli poolt toimetatud eesti novelliantoloogiat vene keeles.

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XIII sajandil"	2.10
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	5.25
„ „ „Piiridele Pyydes"	4.20
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.30
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	4.30
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	2.70
V. Salo — Riik ja kirikud	2.70
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	2.70
Reedik Willem Wilmanni „Valmid"	2.70
H. Salu — Eesti vanem kirjandus	2.70
Blaise Pascal — Mõtted	2.10
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	2.10
Arno Vihalemma — Kunstnik eesti kirjanduses	2.10
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.40

Hanno Kompus'e
„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."
Hind $11.—, saatekulu 85 c.
Müügil „Vaba Eestlase" talituses

LUGEGE
Rein Moora — Evald Uustalu
SOOMEPOISID
384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu
Johan Pitka
RAJUSÕLMED
Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.
237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu
KINKIGE
oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne
Evald Uustalu
FOR FREEDOM ONLY
Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu
MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

17.

Arvud võeti kokku ja mõlema poole poolt kontrollitud ja heaks kiidetud lõpusumma tuli 1010 rubla. Ants vedas rahulikult oma rahakoti välja ja ladus hoolikalt arvestades sedelid Lindsteni peole.

Igor vaatas oma kella. 19.50, märkas Vuotilainen omalt poolt. Igor näitas oma kella mõlemale soomlasele ja joonistas küünega minutiosuti 10 minutit ette lükkamiseks. Täpselt kell 20 oli siis Igori poolt ettenähtud aeg, aga miks, seda veel ei selgunud. Igor tõmbas oma taskust vodkapudeli, aga Lindsten hakkas tõrjuma: peremees pakub. Ta oli võtnud kohe hotelli saabudes berioshkast tollivaba shoti viskipudeli. Vuotilainen tõi vannitoast hambaharjadele varutud klaasid. Tehti kahed korralikud kärakad. Klaaside vähesuse tõttu eestlane ja venelane võtsid kordamööda ühest, soomlased teisest klaasist.

Minut enne määratud aega tõstis Igor sõrme püsti. Ta läks tugitooli juurde ja hakkas riideid kokku rullima: dzhiinid pandi alt sõlme, nende sisse topiti väikseid pükse, rinnahoidjaid ja muud kraami, siis pandi lips pükste rihmaaasadesse ja komps oligi valmis. Lühikese ajaga oli kõik Antsu abiga pandud pükstesse, ainult arvutid, tulemasinad ja Lindsteni ülearune habemeajamismasin pandi ostjate taskuisse.

Igor läks seinakontakti juurde ja kustutas tule. Ta avas õue poole oleva akna kardinad ja vedas akna lahti. Õuelt kuuldus tühjalt käiva veoauto mootori surinat ja prügitünnide kolinat. Igor ja Ants piilusid ettevaatlikult igasse suunda. Aga ei olnud kuulda muud, kui kolm korrust allpool akna all surisev veoauto ja prügitünne liigutav mees. Kompsud lendasid hääletult aknast ja kukkusid sama hääletult otse all oleva veoauto kasti. Igor tõmbas akna kinni. Kui ta kardinad uuesti akna ette asetas oli kuulda kuis vetoautole esimene käik sisse pandi ja mootor võttis ettevaatlikumalt kõrgemad tuurid.

Ants süütas valguse ja noogutas, et kõik on klaar. Vuotilainen näis siiski nii elava küsimusmärgina, et Igor pidas paremaks seletada. Ta võttis paberilehe ja kirjutas sellele „Mstislav", ise õuele osutades. Ants korjas hoolikalt kõik kauplemise juures kasutusel olnud paberilehed, võttis äsja ostetud tulemasina ja põletas kogu kimbu. Tuhkki kadus koos kohiseva veega alla WC potist. Ostjad omalt poolt kadusid uksest, kumbki omaette, esiteks Igor ja paar minutit hiljem Ants.

* * *

Suurim osa soomlasist olid istunud õhtusöögi lauas juba veerandtundi enne kui sõbrad saabusid. Nende lauas oli Kainuu mees üksinda. Toimetajast ei olnud veel teateid. Reisijuht tõusis oma istmelt ja lähenes neile.

— Kas toimetaja Jääskeläist pole veel näha olnud? Tal tekkis vähekese raskusi, seletas reisijuht tasase häälega.

— Ega mitte lõunasöögi pärast, mis venis veidi pikemaks? küsis Vuotilainen. — Kas ta on haige?

— Ei, aga ta sattus taskuvaraste kätte. Soomlased ei õpi neist mitte kunagi hoiduma. Aga pole imestadagi, sest need tunnevad väga hästi oma tööd. Jääskeläiselt läks rahakott, rahad ja tunnistused. See on väga tülikas asi siin. Tuli teatada miilitsale. Ta läks poole viie ajal ülekuulamisele, tulid talle autoga järele, rääkis reisijuht.

Laudkond andis oma tellimise. Reisijuhi jutustatud uudise järel hakkas jutt liikuma eriti kui vodka oli toodud lauale.

— Või se laskis end röövida! imestas Kainuu mees. — Ega ta nii pahasti purjus olnudki kui siit lahkusime. Mitte rohkem kui meie.

— Selleks pole küll vaja purjus olla. Parimad „ametimehed" on sama head nagu kusagil tsirkuses või televisioonis. Kuigi lavale käsutatud inimene teab, et taskuvaras tahab ta puhtaks teha, ei märka ta midagi tänavalgi enne, kui lips on kaelast läinud, seletas Lindsten.

— Nii, nii. Olen minagi kord sellist näinud, meenutas Kainuu mees. — Parem on kui kedagi ei lasta liiga ligidale. Kas on vähe naisi hoiatatud. Neil inimestel on selline maania midagi teha et elada. Minagi vahetasin vahepeal väikest moodi, 60 ainult.

Kainuu mees tõi välja kolm kortsunud punapruuni, kahtkümmend rubla märkivat sedelit. Ta näitas uhkelt oma saaki Lindstenile.

— Näib üsna vähe, ütles see ja võttis rahad oma kätte. Ta uuris neid hetke.

— Kas vahetasid need täna? Soome raha vastu?

— Jaa, ei olnud nägijaid. Alakorrusel olevate tingimustega ma ei saanud kuidagi leppida.

— Oleksid võinud seekord veel kannatada. Kas tead mis need on? Need ei ole üldse mingid rahad. On ainult vanad riigi loteriipiletid. Neid on mõnigi mees enne ostnud!

Kainuu mees muutus süngeks kuigi ei uskunud:

— Ära sõnnikut räägi. See on puhas raha.

— Varsti võid seda näha. Lepime kokku, mina pakun õhtusöögi juurde vodkat. Siin on raha. Aga maksa sina ja paku esiteks seda raha, ütles Lindsten.

Üle kallaste paisunud lõunasöögi järel, tundis kolmik juba enne kõhud täis olevat, et tavakohase standardsöögi asemel midagi muud valida. Sellepärast ei olnud kurtmist standardõhtusöögi kvaliteedi üle. Kell lähenes juba 20-le ja soe toit oli just lauale toodud, kui sinna ilmus ka toimetaja Jääskeläinen, nägu tavalisest punasem ja lips viltu. Ta tõmbas tooli alla ja istus raskesti.

— Te olete juba peaaegu söönud. Olen hiljaks jäänud, tõdes ta iseenesest selget asja ja napsutas sõrmi lähedal seisvale kelnerile. — Vodkat, käsutas Jääskeläinen.

— Võta sellest alguseks, ütles Lindsten ja valas kolmiku poolt tellitud karahvinist Jääskeläise ees olevasse klaasi. — Kas on raskusi?

— Oh saatana saatana saatan! Ma ei ole eriti tugev kirumises, aga nüüd tuleb auru välja lasta! Jääskeläinen kummutas klaasi ühe sõõmuga. — Anna veel lisa! Ega siin punasilmaliste maal keegi ei suuda muud viisi vastu pidada.

Lindsten täitis uuesti klaasi. Mehed ootasid vaikides, et Jääskeläinen hakkaks end tühjendama. Ootamine ei läinud pikaks.

— Igasugusesse põrgusse ka inimene satub ja kõike ta peab enne nägema, kui uskuma hakkab! Minult võeti rahakott!

— Rahakott? pistis Vuotilainen vahele retoorilise sõna, kuigi kõik teadsid millest oli küsimus.

— Rahakott, nii. Aga see pole veel kõik, mis on juhtunud. Kui me olime lõunasöögilt lahkunud — läksin üksinda jalutama. Läksin Neeva randa ja imetlesin just kui lai see jõgi on, kui minu juurde tulid paar seltsimeest raha vahetama. Üks neist rääkis vähe soome keelt. See ütles, et „Vaheta raha, hea kurss. Kümme marka viie rubla vastu."

— Noh ega see mingi hea kurss olnudki. Kahe ja poolekordne, ütles Lindsten vahele.

— Ma teadsin seda küll ja pealegi see seltsimees oli kuidagi nii poisikese näoga, et mina seal avalikus kohas poleks mingisugust pangatehingut alustanudki. Ma ütlesingi neile „njet", kuid see aga pressis peale, et vaheta raha, on hea kurss. Aga kui ma keeldusin, siis ta soovis osta minu palitut. Ega ma siis saanud hakata tänaval oma seljast palitut müüma, kuid see aga näppis kaeluse riiet ja ütles „sada rubla, müü palitu."

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

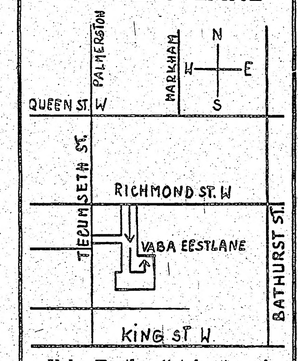

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks tolli ühel veerul	$3.50
esiküljel	$4.—
tagaküljel	$3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

NEW YORK — Linna tänavapuhastamise osakonna garaazhide jaoks on tellitud 55.000 gallonit külmutusvastast vedelikku, kuid tegelikult puhastusautode jaoks läheb talve kestel vaid 15.000 gallonit. Nüüd on alustatud juurdlust, kuhu ülejäänud „antifreez" kavatsetakse panna ja kuhu umbes samalaadsed ülejäägid varem on läinud.

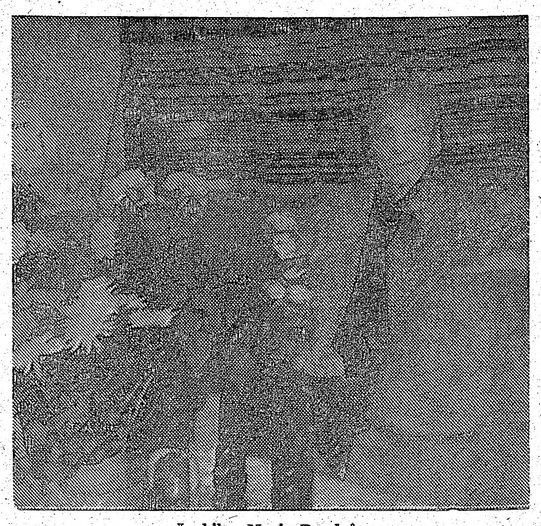

Juubilar Marie Raudoja.

Marie Raudoja 90-ne aastane

Torontos pühitses 90. sünnipäeva 15. detsembril Marie Raudoja. Juubilar on sündinud Saaremaal Lümandas, Räägu talus 1889. aastal. Marie neiupõlve nimi oli Kaar, tema ema neiupõlve nimi oli Tarkmeel. Ema elas 6 kuud vähem kui 100 aastat vanaks. Nii sammub Marie, mis aastatesse puutub, kindlalt oma ema jälgedes.

Juubilar elas viimati kodumaal Riisiperes. Omas vanemas eas on ta palju reisinud; ta viibis Rootsis oma poja Umverk'i juures, külastas sugulasi Venetsueelas, käis sõpradega Floridas ja mujal. Kanadas elab tal poeg Arvi Raudoja-Rand, samuti pojapojad oma perekondadega.

Juubilar on harukordselt terava mõistuse ja hea tervise juures. Põhjus selleks on kindlasti pärivus ja terved eluviisid. Tema enda sõnade kohaselt algab ta päeva hommikupalvega ja võimlemisega. Tähtsad on liikumine värskes õhus ja päikeses, lihtne toit ning rõõmsameelsus. Juubilaril on tugev usk taimeravisse ning hea tervise saladust ei pea ta ainult endale, sest kiri kirja järele nõuannetega lähevad kodumaale ja mujale, sõpradele ja tuttavatele. Kirjade kirjutamiseks õppis juubilar hiljuti ära masinakirja.

Kuulsad ja tagaotsitavad on Marie Raudoja näputööd. Ta oskab heegeldada peeneid ja nägusaid pits-linikuid kodude uhkuseks ja sõprade rõõmuks. Tellimisi on palju, ütleb rõõmsailmeline juubilar, kes kuulub Toronto Eesti Adventkoguduse liikmeskonda, kus ta on armastatud ja hinnatud. Kõik, kelle elukäikudega juubilar on ristelnud, soovivad talle Jumala õnnistusi ja veel palju aastaid olla meile seltsiks ja rõõmuks.

OLEV TRALLA

Vana Andrese kiriku sisukas juubeliteos

Toronto Vana Andrese kiriku 100. aastapäeva puhul korraldasid selle auväärse pühakoja praegused omanikud eesti ja läti kogudused 1978. aastal suuremaid üritusi ja jumalateenistusi, mida kroonis 29. oktoobril toimunud pidulik jumalateenistus, mille kestel Ontario leitnant-kuberner Pauline M. McGibbon avas kirikuhoone seinale paigutamiseks Toronto Historical Board'i mälestustahvli.

Kuid juubeliüritusi korraldav komisjon ei leppinud ainult jumalateenistuste korraldamisega ja mälestustahvli avamisega ja kinnitamisega kiriku välisseinale vaid otsustas ka Vana Andrese kiriku ajaloo vastavas trükises jäädvustada. Ning nüüd ongi eestlaste ja lätlaste koostööl ilmunud 78-leheküljeline suurekaustaline rikkalikult piltidega varustatud trükis, mis annab huvitava pildi kiriku rajamisest, selle tegevusest enne eestlaste ja lätlaste tulekut ning lõpuks eesti ja läti koguduste elust viimase 30 aasta jooksul, mil kirik on kuulunud eestlastele ja lätlastele.

Trükise „Toronto's Old Saint Andrews Church Centennial 1878—1978" toimetaja Valdeko Pikkand on teinud suure ja tänuväärse töö teose trükki toimetamisel kui ka kiriku ajaloolist osa käsitava peaartikli kirjutamisel. Autor on põhjalikult uurinud kiriku ajalugu ning lugeja silmade eest ei jookse tema artiklit lugedes mööda mitte ainult Vana Andrese kiriku ja seal kodu leidnud koguduste elulood vaid osalt ka Toronto ajalugu. Artikli lõpuosas saavad lugejad ülevaatliku pildi ka eesti ja läti koguduste tekkimisest ja nende asumisest Vana Andrese ajaloolisesse pühakotta. Teiste autoritena juubelialbumis esinevad piiskop Karl Raudsepp, kes kirjutab huvitava artikli eesti luteri koguduse asutamisest Vana Andrese kirikus, lätlanna Judite Vagners, kes võtab vaatluse alla läti koguduse asutamise ja selle mitmepalgelise tegevuse Vana Andreses ja Vana Andrese eesti luteri koguduse õpetaja Andres Taul, kes annab üksikasjalise pildi eesti koguduse elust ja tegevusest.

Teos on ingliskeelne ja oma moodsa kujunduse ja trükitehnika tõttu väliselt ajakohane ja köitev. Ingliskeelne tekst annab artikli autoritele hea võimaluse kirjeldada kanadalastele eestlaste ja lätlaste usu- ja ühiskondlikku elu Torontos ning on seega ka tänuväärseks kahte balti rahvusgruppi tutvustavaks trükiseks.

HELIPLAATE MÜÜGIL

Vaba Eestlase talituses:

REET — eesti rahvalaule Reet Hendrikson

PEEGELDUSI — Rene Uferi viisid Leida Järvi, Andres Raudsepp j.t.

KAJAKAS — Kodused kajad eesti kohvikust Kanadas

TULE RÄNDAME MÄNDIDE VARJU ... — Eesti gaidide ja skautide laule suurlaagritest

LASTE MAAILM — Helmi Betlem

EESTI RAHVA- JA JÕULULAULE Ellen Parve

LAUL SINULE — Jüri Lipp

Plaadi hind koos saatekuluga $6.—

LÕUNAMAA LINN — Andres Raudsepp ($7.50)

Kes matab Brezhnevi?

Ka kodumaal hoiab inimeste meeled põnevuses nende diktaatori Brezhnevi tervis ja surmaga seotud küsimused. Alljärgnev on praegu uuem kodumaal ringi liikuv naljalugu.

Brezhnev oli haige ja äramineku äärel. Partei tuli kokku arutama, missugused matused tuleks oma kõrgele juhile korraldada. Leiti, et kui Lenin suri, terve Venemaa leinas ja mattis. Stalin suri, partei mattis. Hrushtshov suri, ainult perekond mattis ja leinas. Aga mis teha Brezhnevi surma puhul?

Üks juut tõusis püsti ja ütles:

— Mis te ikka muretsete, küll meie ta matame.

Venelane vastu:

— Teie olete spetsid küll igale asjale, aga seda tööd te ei tunne. Ühte te matsite, aga see tõusis kolme päeva pärast ülesse. Kui aga meie kedagi matame, siis on ta igavesti maetud!

MÄNGIGE UUE PROVINCIAL'IGA.

NÜÜD ON AUHINDU ROHKEM KUI KUNAGI VAREM!

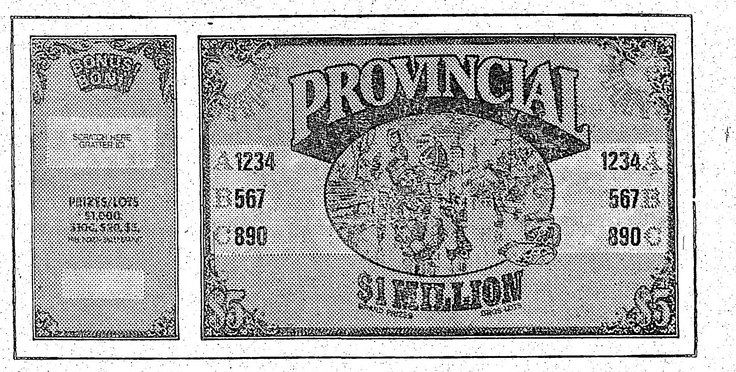

TUTVUSTAME UUT PROVINCIAL'I. UUS KUUPILET JA KUNI 18 SUURT VÕITU IGAS KUUS.

PLUSS tuhandeid teisi maksuvabasid võitusid ja täielikult uus lõbus mängusüsteem, kuna nüüd peavad värvilised numbrid teie piletil (A, B ja C) ühtuma loosimisel väljatõmmatud värviliste numbritega. A numbrid on rohelised, B numbrid punased ja C numbrid sinised. Allpool kirjeldame kuidas mängida ja võita:

Kuidas võita $1 miljon: Kui rohelised ja punased numbrid teie piletil ühtuvad roheliste ja punaste väljatõmmatud numbritega, siis võidate $1 miljon.

Kuidas võita $250.000: Kui teie pileti rohelised ja sinised numbrid (A ja C) ühtuvad loosimisel roheliste ja siniste numbritega, siis võidate $250.000.

Kuidas võita $100.000: Kui teie pileti punased ja sinised numbrid (B ja C) on sarnased väljatõmmatud punaste ja siniste numbritega, siis võidate $100.000.

Kuidas võita $100: Võrrelge oma pileti rohelist numbrit (A) väljatõmmatud rohelise numbriga ja kui need ühtuvad, siis olete üks nende 3000-de hulgas, kes on võitnud $100.

Kuidas võita $25: Võrrelge oma pileti punast numbrit (B) väljatõmmatud punase numbriga või sinist numbrit (C) väljatõmmatud sinise numbriga ja kui need ühtuvad, siis olete nende 24.000 võitja hulgas, kes on võitnud $25.

Kohesed lisavõidud: Boonustena on teil võimalik võita 1000, 100, 20 ja 5 dollarilisi võite või tasuta pileteid. Võite on tuhandeid.

Esimene igakuine loosimine 27. JAANUARIL

The Provincial
A better chance for everyone.
ONTARIO LOTTERY CORPORATION

Mängige uue Provincial'iga. $5 võib teid teha miljonäriks.

UUDISEID KODUMAALT

Naiste samaõiguslikkusega on kodumaal kaugele jõutud. Nii on Türi Metsakombinaadi metsavarumisjaoskondade vahelisel töövõistlusel üks parimaid kogu Eestis Salme Orase jaoskond. Lubatud 35.000 tihumeetri asemel on juba metsa kokku veetud 38100 tihumeetrit.

*

Tallinna Puu- ja Köögivilja Kaubastu jättis möödunud aastal täitmata kõrgemalseisvate kaubandusorganisatsioonide korralduse ega teinud ettevalmistusi kurkide soolamiseks. Ametialase lohakuse tõttu rikuti värske kurgi säilitamiseks vajalikku korda, kuigi asja püüti varjata temperatuurizhurnaalide fiktiivse täitmisega. Samal ajal ei rakendatud abinõusid värske kurgiga kauplemise parandamiseks. Kõige selle tõttu riknes eelmisel aastal kaubastu baasis Eesti majandeist ostetud ja soolamiseks ettenähtud kurkidest tervelt 25%. Selletõttu kurkide soolamise aastaplaanist täideti vaid kuuendik, ega nüüd pole midagi võtta vodka kõrvale sakuskaks. Kõik kurkide riknemises süüdiolevad isikud on karistatud ja materiaalse kahju hüvitamiseks abinõud rakendatud.

*

Jõgeva rajooni Saare kolhoosile kuuluvas Lea talus elab Linda Vuks. See elumaja on muutnud elamiskõlbmatuks ja Linda Vuksi tütar otsib paika kuhu saaks oma ema paigutada. Hakkas otsima kohta juba eelmisel kevadel ja siis leiti, et võiks minna elama sinna talumajja, kus elab üksinda Ivan Jegorov. Kuid ka see ruum nõuab remonti ja tuleks ehitada ahi. Kuna viimast keegi ei mõtle veel tegema hakata, siis elab vanake edasi Lea talu tagakambris, mille katus on katki, köögilagi mädanenud ja auklik, seinad kinni topitud, et need veidigi tuult peaksid. Ta oli oma muresid ka kolhoosi esimeestele tutvustanud, kuid need muudkui tulevad ja lähevad, sest Saare on mahajäänud majand, kus keegi ei taha elada.

*

Valga Keskhaigla osakonnajuhataja on saatnud abipalve „Rahva Hääle" toimetusele, kuna muud katsed olukorra parandamiseks pole andnud tulemusi. Haiglas on tekitatud olukord, et puhta pesu ebaregulaarse saamise tõttu on raskendatud vajaliku sanitaarolukorra tagamine. Igal nädalal, eriti nädalavahetusel lõpeb puhas pesu, sest uut õigel ajal kohale ei tooda. Toomisega ongi raskusi, sest haigla oma pesumaja on ammugi amortiseeritud ja täiesti rivist väljas. Sellest ajast peale veetakse haigla must pesu Tartusse, kust see toimetatakse spetsiaalse veokiga Tallinna ja Kohtla-Järvele. Puhast pesu aga saadakse väga ebakorrapäraselt tagasi. Pesemise tähtajad on pikad, palju pesu on kaduma läinud või pestud räbalaiks. Järelejäänud pesust on umbes pool alaliselt „sõidus". Haigla oma pesumajas on plaani kohaselt ette nähtud kapitaalremont, kuid eelmise aasta jooksul on kohalik remondi ja ehitusvalitsus suutnud vaid lõhkuda osa pesumaja katusest ja ühe seina. Praeguses olukorras aga ei saavat haigla nõuetekohast abi anda.

*

Eestis polevat ükski kooriliik viimaste aastakümnete jooksul nii suurt arengut näidanud kui naiskoorid. Sellised mõtted tekkisid kriitikul kuulates Eesti Teaduste Akadeemia naiskoori tema 20. aastapäevakontserdil „Estonia" kontsertsaalis. Juubelikontserdil juhatasid koori Imbi Järvet ja A. Ratasepp. Kontserdi kavas oli peale vennalike vene heliloojate Händeli, Purcelli, Giardini, Lotti ja Pergolesi töid ning eesti heliloojate G. Ernesaksa, L. Veevo, Ester Mäe ja V. Tormise loodud laule. Üheks osaks oli vene heliloojate poolt eesti luuletekstidele loodud laulud. Tõeliseks pärliks oli olnud V. Tormise laul „Lüpsiloits", mille saatepartiis oleks nagu kogu aeg kuulda piima lüpsikusse voolamise sorinat.

*

Juba aastaid on mitmed Valga rajooni teed kehvas seisukorras. Enamik asfalteedest vajab kas uut katet või korralikku parandamist. Lohakalt parandatakse talviseid külmakerkeid ja teelagunemise kahjustusi. Näiteks Valga-Mõniste-Võru maanteel ei saadud kevadtalviseid vigastusi tänavu sügisekski korda. Kuid üle piiri Läti Valka minnes olevat näha hoopis teistsugust teede eest hoolitsemist.

Mihkel Hansen 75-aastane

MIHKEL HANSEN

Toronto pühitses 29. detsembril oma 75-aastast sünnipäeva Eesti Vabariigi aegne silmapaistev poliitikategelane Mihkel Hansen. Juubilar kuulus Põllumeeste Kogude parteisse ning tegutses Eestis mitmes maakonnas maavanemana ja valiti Riigivolikogu liikmeks.

Rootsi praostkonnal 4529 liiget

Rootsi praostkonna sinodil esitas praost Richard Koolmeister aruande sinodisse kuuluvate koguduste elust. Sellest nähtus, et praostkonna koguduste liikmete arv oli 4529 inimest. Neid teenib kuus õpetajat. Praostkonna piires elab kokku 10.057 eestlast.

Praost märkis, et ametitalituste arv kogudustes on vähenenud, kuid korjandused ja riigi toetus on samal ajal suurenenud. Õpetajate kõrval teenib kogudusi 5 organisti. Möödunud aastal on praostkonnas surma läbi lahkunud 35 inimest. Koguduste liikmete arvus pole möödunud aasta kaasa toonud olulisi muudatusi.

R. Koolmeister kõneles ka Västerasi seostest Eestiga. Nimelt asub Västerasis 1700. a. toimunud Narva lahingu mälestussammas. Västerasi peapiiskop Johannes Rudbeckius (1581—1646) käis ka Eestis, visiteerides sealseid ja ka Ingerimaa kogudusi.

VES

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 8. jaanuaril 1980 — Tuesday, January 8, 1980

KIREV MAAILM

NEW YORK — Rasputin oleks peagu pääsenud Moskvasse ja Kaukaasiasse külaskäigule, selleks oli Moskva võimudelt isegi luba olemas, kuid kahjuks ta suri enne ära. Rasputin oli nimelt saksa filminäitleja Curd Jürgensi hundikoer. Venelased sõlmisid hiljuti Curd Jürgensiga lepingu, mille järele vene propagandifilmis „Teherani konverents" Jürgens esineb mingi „Saksa Fritzu" osas, kes tuleb Hitleri ülesandel Teherani spioneerima. Venelased maksavad Jürgensile kaunis tühise summa, võrreldes läänerii kide filmihonoraridega — 500.000 marka (ca $270.000). Sellestki summast makstakse sularahas vaid 250.000 marka, ülejäänud tasutakse soobelmantlite, kaaviari ja vodkaga.

LOS ANGELES — Intelligentsuse katsed koolides on rassiline diskriminatsioon, otsustas Kalifornias piirkonnakohtunik Robert F. Peckham. Kalifornia koolides hakati nimelt õpilastele tegema intelligentsuse katseid (IQ test), mille tulemuste najal vähemarenenud õpilased saadeti eriklassidesse. Kuna vähemarenenud õpilasteks osutusid peamiselt neegrilapsed, esitati neegrite organisatsioonide poolt protest ja kaebus piirkonnakohtusse. Edaspidi peavad alaarenenud ja kõrgema intelligentsusega õpilased istuma kõrvuti koolipinkides.

HAMBURG — „Armuvalu telefon" seati sisse Lääne-Saksamaal. Igaüks, kellel on tekkinud armunud südame või ka seksiprobleemidega muresid, võib helistada igal esmaspäeval kella 7—9-ni õhtul numbrile (0201) 51 97 51, kus siis asjatundjad katsuvad probleemide lahendamisel abiks olla. Rõhuvas enamuses on helistajaks naised, kes kaebavad selle üle, et abielumees või armsam ei ole küllalt õrn.

NEW YORK — Filmitähed võivad tulla teile koju ja teile isegi makstakse selle eest, kirjutab „Moneysworth". Filmikompaniid otsivad alatasa uusi pildistamiskohti, kusjuures väga tihti on kasutatavad linnakorterid, äärelinnamajad, maamajad jne., kui need just parajasti filmi iseloomuga sobivad. Näit. televisiooniseeria „Kojak" on kasutanud mitmeid New Yorgi kortereid. Tasu on 250—350 dollarit päevas, kuid teinekord ka üle tuhande dollari päevas. Ka televisiooni reklaamifirmad üürivad meelsasti kortereid, õuesid jne.

LIVERPOOL — Liverpooli Lõuna-dokid võivad saada asukohaks maailma kõrgeimale ehitusele, kui 500 miljoni dollarilist ehitusplaani hakatakse teostama. Kontorite kõrgehituse kõrguseks on 1550 jalga, olles kõrgem World Trade Centre hoonest New Yorgis ja 95 jalga kõrgem praegusest rekordi omajast Sears Towerist Chicagos. Ehitus jääb siiski alla 272 jala võrra Toronto CN tornist, mis on praegu maailma kõrgeimaks omaette ehituseks.

ALEXANDRIA — Virginia ülikooli psühholoogia osakonna professor dr. E. Mavis Hetherington on uurinud lõhki läinud abielude probleemi ja leidnud, et pärast ühe aastast lahusolekut 60% meestest ja 73% naistest tunnevad, et nad tegid selle sammuga eksituse. Inimesed lihtsalt ei mõistvat aru saada, kui valus on end elama seada pärast lahutust.

CASERTA, Itaalia — Maskeeritud püssimehed varastatud bussiga sundisid kaks veoautot maanteelt kõrvale ja röövisid autode lastiks olnud karusnahad ja nahkpalitud, mida oli 1,2 miljoni dollari väärtuses. Politsei ütles, et 10 röövijat varastatud bussis moodustasid ühise koostöögrupi partneriga, kes sõitis spordiautos veoautode kõrvalteedele sundimiseks Napoli ja Bari vahelisel maanteel Lõuna-Itaalias.

Eesti Majas toimus uueaasta vastuvõtu ball, kus mängis eesti noorte „Orpheus"-orkester, Martin Vahtra juhatusel. Pildil vaade Eesti Maja uueaasta kohaselt dekoreeritud lavale, kus vasakul on M. Vahtra.

Foto: Vaba Eestlane

Tass ataketrib Carterit

Ühendriikide presidenti süüdistatakse Afganistani sündmustele vale tõlgenduse andmises

WASHINGTON — Ühendriikide ja N. Liidu vahekorrad on tunduvalt jahenenud pärast punaarmee sissetungi Afganistani. President Carter pöördus senati poole ettepanekuga viivitada SALT II kokkuleppe kinnitamisega nii kaua kuni olukorrad välispoliitilisel rindel selguvad. Diplomaatilistes ringkondades arvatakse, et presidendi aktsioon on surmalauluks strateegiliste tuumarelvade piiramise kokkuleppele.

N. Liidu juhtkond on omalt poolt alustanud suuremat propagandaaktsiooni president Carteri diskrediteerimiseks ja arvustamiseks. Nii mainib N. Liidu ametlik teadete agentuuri Tass,

et Carter ei tõlgenda õieti nõukogude poliitikat Afganistanis, taotledes selle arvel suurema sõja õhutamist.

Tass ütleb ühtlasi, et president Carter venitab SALT II kokkuleppe kinnitamist ettekäändel, et N. Liit annab sõjalist abi Afganistanile, mis on aga täielikult kooskõlas Afganistani ja N. Liidu vahel sõlmitud sõpruslepinguga.

Tassi süüdistuste kohaselt on Ühendriigid, Inglismaa ja Hiina seotud ka Afganistani partisanidele väljaõppe andmisega ja nende relvastamisega Pakistanis. Mõned nõukogude kommentaatorid lähevad Afganistani sündmusi kommenteerides isegi nii kaugele,

et nad vabandavad Afganistani okupeerimist punaarmee poolt Afganistani päästmisega Ühendriikide imperialismi küüsist.

Indira Gandhi uuesti võimule

NEW DELHI — Indias nädalavahetusel toimunud parlamendivalimiste tulemuste kohta on saabunud esialgseid andmeid, millede kohaselt endisel peaministril Indira Gandhil ja tema Kongressi parteil on suuri väljavaateid valimisvõidu saavutamiseks. India parlamendis on 524 kohta ning valimiste lõplikud tulemused pidid selguma esmaspäeva õhtuks. Indira Gandhi on 62-aastane ja oli enne valimisi 33 kuud opositsioonis.

Eesti laul Toronto konservatooriumis

Selle aastakümne esimene eesti muusikaline üritus Torontos toimub 20. jaanuaril: Estonia Segakoor annab mitmekülgse kontserdi Toronto Kuningliku Konservatooriumi kontsertsaalis.

Estonia Segakoor on teatavasti grupp lauluentusiaste, kes on aidanud lauluga illustreerida Roman Toi poolt antud muusika-temaatilisi ettekandeid nii Tartu Instituudi loengutel kui Trenti Seminaris.

Iga-aastasel kolmepäevasel Ontario Choral Federation'i poolt korraldatavatel koorilaulu pidustustel andis sama koor pooletunnilise „minikontserdi" Hamiltonis ja tutvustas eesti koorilaulu kultuuri ja literatuuri otse kanadalastele.

See energia eesti helikunsti tutvustamiseks koondub nüüd eelseisva kontserdi kavaks ja astub Toronto eesti publiku ette 20. jaanuaril.

Eesti koorilaulu tutvustamise ambitsioon on Estonia Segakoori üheks sisuks. Teiseks on meie koorilaulu literatuuri avardamine ja uudsema kavaga tutvunemine. See eesmärk on ka 20. jaanuari kontserdi sisuks. Heliloojateks, kellede laulud tulevad vaatluse alla on Lembit Avesson, Kaljo Raid, Villem Reiman, Richard Ritsing, Roman Toi, Veljo Tormis ja Lembit Veevo. Stiilimaitsete valguses esineb selles kavas laule alates meie koolilaulu traditsioonilisest helikeelest ja ulatub lausa aleatoorikasse.

Kontserdi ilmekuse avardamiseks aitavad mitmekülgse kavaga kaasa veel Reet, Rosemarie ja Ellen Lindaud. Nendele aitab omapoolselt kaasa veel Peeter Kopvillem.

Värskelt Hamiltonis suurt rõõmu valmistanud kanneldajate paar Ilo Müllerbeck ja Hanno Bohl lisavad annuse etnograafilist värvi ja kvaliteeti nii Laindaude kui koori kavale.

Raidi ja Toi palade klaverisaated on meie tuntud noore pianisti Hillar Liitoja hoole all.

Kontserti juhatab helilooja Roman Toi.

Estonia Segakoori kontsert algab kell 4 peale lõunat. Kuninglik konservatoorium teatavasti asub St. George'i allmaa-raudtee peatuse vahetus läheduses.

Jaanuari väljamüük 30-50% hinnaalandust

Säästke karusnahk-esemete ostmisel.

Tulge varakult!

Parem ja suurem valik!

FURS by FINN

191 EGLINTON AVE. EAST — TELEFON 488-1701

Sündmuste kalender

● 2. jaan. avati Scarboro linnavalitsuse hoones Eesti Kunstide Keskusel korraldusel eesti kunstinäitus. Näitus jääb avatuks jaanuari kuuks raekoja lahtioleku aegadel.

● Kolmapäeval, 16. jaanuaril kell 7.30 õ. Tartu College'is dr. E. Aru ja loeng „Egiptus vabrikutöölise pilguga ja kaameraga".

● Pühapäeval, 20. jaan. kell 4 p.l. „Estonia" segakoori kontsert Konservatooriumi kontsertsaalis.

Riin Rivanool

Kokkuvõtted

Kui oled suvega üsna ära harjunud, siis ei tule mõttessegi, et see igavesti kesta ei või. Et päevad kukesammu-haaval lühemaks lähevad ja puudelt lehti langeb pole sugugi paha ja varaõhtust kuuvalget ja krabisevate sügislehtede lendu on lõpmatult tore vaadata.

Aga siis, kui ühel hommikul märkad, et katuseräästast ripub alla sädelev jääpurikas, lööb see kui pistodaga läbi südame ja äkki saab selgeks — suvi on möödas. Mööda saamas on sügiski ja kui palja varbaga trepist alla muru peale astuda, krõbiseb ja kliriseb külmunud rohi kui kastitäis klaasikilde, kus peal sammuda ei tohiks.

Möödas! Lihtsalt kole, kuhu see päike ja soojus väljast kadunud on! Ei aita, topid jalga kolm paari villaseid sokke ja peale mahuvad veel Aadama vanad viltsussid, selga mitmedsetmed soojad kampsunid ja asud kirjutama.

Tõepoolest, see on viimane aeg teha suvekokkuvõtteid enne, kui talv kallale kipub ja ehk su koguni koos oma majakesega lume alla matab.

Mis oli siis möödunud kuude kauneim, põnevaim, lõbusaim, igavaim ja muud?

KAUNEIM oli suveõhtu kontsert, rohutirtsude viiulimäng ja jaanimardikate virvatuled. Otse võrratult kaunis oli kui majaesisel terassil valge hulguskass end kuuvalgel pesi või hommikukastes nilpsas rohulipli jänes koos poegadega.

ÕUDSEIM — kui oled muruniitjaga kogemata sõinud üle sukapaelamao ja see mitmes tükis vingerdab. Iga tükk omaette ja kuigi nii väga tahakski, siis kokku panna teda enam ikkagi ei saa.

IGAVAIM töö oli porgandipeenra kitkumine, kui tahad üksi umbrohud välja kitkuda ja porgandid alles jätta.

PÕNEVAIM — kui leiad metsavahel niiskes lohus, et keegi kasvatab marihuaanat, aga ei tea, kes see on. Lisamärkus: ärge te minu käest kasvutaime suitsetamiseks küsima tulge — tänavu seda sealsamas ei olnudki ja siiani pole ma seda kuskilt mujalt enam leidnud! Aga kui leian, olge mureta, küll kuulutan ajalehes otsemaid!

LÕBUSAIM lugu juhtus siis, kui Margusele üks noor sõber külla sõitis. Enne tal autot ei olnud, aga siis põrutas äkitselt uue ja kalli Mercedes Benziga kohe ukse ette.

„Kust sa sihukese hinnalise asja said? Palju maksis?" jäime kõik suud ammuli.

„Ostsin 200.— dollari eest!" Keegi ei usu, ent ometi, tõsi see oligi. Asjal muidugi oma väike nõks sees ja lugu oli nii:

Rikas mees oli koos oma noore ja sarmika sekretäriga kodust jalga lasknud ja Pariisi lennanud. Kui rahad otsa hakkasid saama, telegrafeeris koju naisele: „Müü mu auto maha ja saada raha järele!"

Ja naine siis müüski. Kuulutas ajalehes ja müüs uue ning kalli Mercedes Benzi esimesele vähegi siledamale jõmpsikale ära, kes kohale ilmus, ja rohkem raha kui 200.— dollarit tollel ei olnud.

Õnnelik poiss, asjad kõik seadusepäraselt korras ja noor inimene esimest korda elus autoomanik. Ja millise auto omanik veel! Rikas mees Pariisis oma noorusliku „õnnega" võis vaid hambaid kiristada — vaevalt, et ta auto müük ja järelesaadetud raha enamat kui ühe päeva kulutusi katta suutis. Mis juhtus koju tagasi jõudes, seda oskaks vaid hea kujutlusvõimega kirjeldada. Elu, elu . . .

Kõige enam SÜDAME AJAS TÄIS sügis. Õunad, saate aru.

„Olnuks meil üks või kaks õunapuud, mõtle, kui palju rõõmu nende saagihulgast tulla oleks võinud," ohkasin Aadamale, „mikspärast meil aga neid puid nii palju peab olema? Aina töö ja töö ja töö . . ." mille peale Aadam rõõmsa vilistamisega järgmise kärutäie õunu veenõusse kallas, et neid mahlategemiseks puhtaks pesta. Tema jõuab, tema tahab ja suudab.

Kõige KURVEM lugu on see, mis praegu käes on. Möödas on suvi, möödas sügiski. Lilled närtsinud, lehed langenud ja hõredate puude vahelt vahib vastu süngelt sinine jõgi, lai, tormine ja ähvardav. Tuul nutab ümber maja ja vihm krabiseb katusel, aknadki on sellest pisarais. Oja on vett täis, aga ta ei vulise sugugi sõbralikult vaid aina toriseb.

Kõik on kurb. Ent ometi — eile on läinud, täna möödumas ja homme on tulemas uus päev! Võib-olla rõõmus päev valge lume, säravate tähtede ja jõuludega.

Kindlasti nii!

Vabariiklased nõuavad rangemat pantvangide poliitikat

WASHINGTON — Vabariiklaste partei andis seni ajani president Carteri pantvangide poliitikale oma täieliku toetuse, kuid viimasel ajal on märgata partei juhtivates ringkondades Carteri poliitika suhtes lahkarvamisi ja isegi teravat kriitikat. Terve rida partei juhtivaid poliitikuid leiavad, et pantvangide kriis on veninud juba liiga pikale ning Ühendriikide valitsus peab leidma drastilisemaid vahendeid vangide vabastamiseks. Partei esimees Bill Brock kinnitas sarkastiliselt et „kannatlikkuse poliitika on nõrkuse poliitika." Vabariiklaste partei üks presidendikandidaate John Connally mainis mürgiselt, et „Khomeini mängib meiega nagu kass hiirega."

Nalja

Rongis küsis härrasmees savolaselt taluperemehelt, et kas ta oskab rootsi keel rääkida. Peremees vastas:

— Nooh, ei tea seda, kuna pole kunagi katsunud rääkida.

USA lendur „sõjakuritegude" eest kohtu alla?

TEHERAN — Muhamedi terroristid, kes hoiavad ameeriklasi pantvangidena Teheranis Ühendriikide saatkonnahoones, on teatanud, et nad annavad pantvangi 40-aastase kol.ltn. David Roederi kohtu alla „sõjakuritegude" pärast, kuna nende küüsis olev ohvitser on lendurina osa võtnud Vietnami sõjast. Samal ajal esitasid saatkonna vallutanud bandiidid Iraani välisministeeriumile nõudmise, et see annaks neile välja Ühendriikide saadiku Bruce Lingeni, keda hoitakse vangis välisministeeriumi hoones. Välisvaatlejate hinnangul ei ole Iraanis praegu üldse enam keskset võimu ning saatkonna vallutanud terroristid ei hooli isegi enam Khomeini korraldustest. Teheranist äsja naasnud UN-i peasekretäri Kurt Waldheimi arvates on olukord Iraanis praegu erakordselt tõsine.

Sõbrad sõidavad kahekorruselises bussis esimest korda. Üks läks ülakorrusele, aga tuli kohe tagasi.

— Nooh, miks tuled tagasi, küsis teine.

— Kas tead, seal ei olegi juhti.